

== Velja po pošti: ==
 za celo leto naprej .. K 30.—
 za en mesec .. K 3.—50
 za Namčije celoletno .. 40.—
 za ostale inozemstvo .. 40.—
V Ljubljani na domu:
 za celo leto naprej .. K 30.—
 za en mesec .. K 3.—50
 V pravi prejemni list .. 2.—50
== Sobotna izdaja: ==
 za celo leto .. K 8.—
 za Namčije celoletno .. 10.—
 za ostale inozemstvo .. 13.—

SLOVENEK

== Inserati: ==
 Enostolna pettivrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
 za enkrat .. po 50 v
 za dva- in večkrat .. 45 „
 pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
 Ob sobotah dvojni tarif.
== Poslano: ==
 Enostolna pettivrsta K 1.—
 Izhaja vsak dan izvenemil nedelje in praznike, ob 3. uri pop.
 Redna letna priloga vojni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisni se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 28.511, bosn.-herc. št. 7562. — Upraviškega telefona št. 188.

Nova pota češke politike.

Najbolj dosledno in najbolj radikalno politiko vodijo v Avstriji Čehi. V svoji državopravni deklaraciji z dne 30. majnika 1917 zahtevajo ustanovitev samostojne češko-slovaške države pod Habsburžani v smislu narodnega prava. K obnovljeni kroni sv. Vavclava, v novem sijaju, naj se pridruži še Slovaška. Glede Nemcev so se postavili Čehi na stališče, da so ti nerazdeljivi del češke krone, ker so in so bili v svrhu germanizacije le umetno naseljeni na Češkem. Posebno se je to zgodilo leta 1610. po bitki na Beli gori.

Sedaj je pa nenadoma češka politika izpopolnila svoje stališče češkega historičnega državnega prava. V četrtek, dne 17. t. m. se je vršila seja proračunskega odseka, kjer je govoril tudi načelnik češkega sveta posl. dr. Staněk. Ko je pričel govoriti o samoodločbi narodov, je zaklical nemško-nacionalni poslanec Kraft: Kaj pa samoodločba na nemškem Češkem? Posl. Staněk je odgovoril: »Tudi Nemcem na Češkem priznavamo načelo samoodločbe.« Posl. Kraft je v petek z ozirom na Staněkovo izjavo namignil, da se bodo češki Nemci te samoodločbe narodov poslužili.

S tem svojim korakom so Čehi kar na mah odbili konico kričastvu nemških elementov, češ da jih hočejo Čehi pod krono sv. Vavclava terorizirati. Kjer so Nemci kompaktno naseljeni, imajo pravico samoodločbe. Nemški jezikovni otoki na Češkem dobe svoje narodne manjšinske pravice in sicer v istem razmerju, kot jih bodo deležne češke manjšine n. pr. na Dunaju.

Ves pameten svet ve, da je narodni irendentizem najhujši sovražnik miru. Če bosta ostali še po vojni dve vrsti narodov, tlačeni in gospodujoči narodi, potem ne bomo imeli nikdar miru. Veliki češki narod je pokazal s svojo narodno strpnostjo, da hoče trajnega miru s svojimi sosedi in tudi z Nemci. Ali bodo Nemci ta klic uvaževali in razumeli, da se narodi ne puste več tlačiti?

Čehi so se približali s tem še veliko bolj politiki Jugoslovanskega kluba. Jugoslovani bomo šli z roko v roki, samo ob rami s Čehi, dokler ne dosežemo svojih pravic. Nočemo nič drugega kakor pravice. Ozemlje, kjer so Slovenci, Hrvati in Srbi kompaktno naseljeni, mora biti pridruženo naši jugoslovanski državi. Nemškim in italijanskim jezikovnim manjšinam pa bo zagotovljena narodna avtonomija in sicer v isti meri, kot jo bodo uživale naše narodne manjšine v nemškem in italijanskem ozemlju, n. pr. Ljubnu in Gradcu.

Toda predvsem je važen ta preobrat v naziranjih Čehov z gospodarskega stališča. Pri Shakespeariju pristane nekoč ladja ob bregovih Češke. Čehi morajo skrbeti, da ohranijo potom svojih rek in železnice zvezo z morjem, ki je vir vsega blagostanja in bodočnosti naroda. Jugoslovani prebivamo ob obrežju morja. Čehi pa nimajo teh ugodnosti. Vsak narod stremi po morju, tako hočejo Poljaki dohod do morja in Bog ve, če bi Srbi dobili že pred vojno svoje lastno pristanišče ob Adrijanskem morju, ali bi prišlo že sedaj do te evropske vojne.

Češke reke, predvsem Laba, pa tečejo proti severu čez nemško ozemlje, ki zapira Čehom pot do morja. Čehi vedo tudi sami, da bodo morali doseči z Nemci sporazum že radi gospodarskih in trgovskih interesov. Danes že tekmuje češka trgovina in industrija z nemško in tudi nemška nestrpnost bo morala najti način, kako bo mogoče živeti mirno s Čehi.

Iz državnega zbora.

Proračunski odsek.

Dunaj, 19. jan. Proračunski odsek je razpravljal danes o postavkah notranjega ministrstva.

Posl. Heilingner (nem. nac.) je predlagal, naj se pomaknejo oni uradniki, ki dobivajo plačo višjih razredov, tudi v višje plačilne razrede, če so zato kvalificirani.

Nato je govoril notranji minister grof Toggenburg. Opozarjal je na težkoče uprave med vojno in hvalil upravne uradnike. Povdarjal je, da je protekcijski sistem popolnoma odpravljen. Tudi na polju begunske preskrbe je država veliko storila.

Z ozirom na pritožbo glede policije priznava minister, da so bili tozadevno veliki nedostatk, toda sedaj je vsa stvar v redu. Sistem internacij je prenehal. Glede cenzure, pravi minister, da je skušal doseči vsaj določeno smer.

Posl. grof Barbo obžaluje, da si ne upa notranje ministrstvo nastopiti z vso odločnostjo proti češkim in jugoslovanskim državorazdirajočim elementom. Nemško ljudstvo je razburjeno, ker skuša minister Slovane na račun Nemcev z darovi pomiriti. Zato bo glasoval proti proračunu notranjega ministrstva.

Posl. prof. Hulben (Poljsko kolo) se pritožuje glede zlorabe pri internacijah, konfiskacijah, evakuacijah, cenzure in zakona o vojnih datjavah. Predlaga, naj vlada preišče natančno vso zadevo in naj prepriča vsa protipostavna vmešavanja vojaških oblasti v upravo.

Posl. Kruft (nem. nac.) se pridružuje izjavi grofa Barbota. Pravi, da priobčujejo slovenski listi, poziv ptujskega okrajnega zastopstva, ki poziva ljudstvo, naj ne dobavlja živil nemškim spodnještajerskim mestom. Dalje zahteva uvedbo sežiganja mrličev.

Govori še poslanec Conei.

Prihodnja seja v ponedeljek ob 10. uri predpoldne.

Delavsko gibanje.

Posveti vlade z zastopniki socialne demokracije.

Dunaj, 20. jan. (K. u.) Izvzemši obvestil delavcem, tudi danes niso izšli časopisi.

Obvestila so objavila poročila o pogajanjih delavskih odposlancev z vlado, ki so jih imeli sinoči v ministrskem salonu poslaniške zbornice. Udeležili so se jih ministrski predsednik dr. vitez pl. Seidler, minister prehrane podmaršal vitez pl. Höfer, notranji minister grof Toggenburg kakor tudi minister deželne brambe podmaršal pl. Czap s strani vlade; zastopstvo delavcev so vodili poslanci dr. Adler, Seitz, dr. Renner, Domes in Hanusch.

Po kratkem nagovoru poslanca Seitz je izjavil ministrski predsednik dr. vitez pl. Seidler, da mu je posebno v sedanji resni dobi, ki zahteva notranje, složno sodelovanje vseh plasti, katerim gre za blagor države, zelo všeč, ker more neposredno občeati z zastopniki delavstva. Vlada se hoče izjaviti o vseh vprašanjih, ki jih je omenila deputacija in sicer čisto iskreno in jasno upajoč, da lahko sprejme delavstvo z zaupanjem stališče vlade, ki ga zavzema glede na posamezne točke.

Glede na vprašanje miru

je podal minister sledečo izjavo:

Njegovo Veličanstvo najiskrenejše želi, da prej ko mogoče konča vojsko s častnim mirom. V smislu teh cesarjevih namer in upoštevajoč večkrat označene svoje smeri je c. in kr. vlada storila vse, kar ji je mogoče, da se kolikor mogoče kmalu doseže splošen mir.

Zdaj je mogoč samo poseben mir z Rusijo.

Če je zdaj mogoč le opseben mir z Rusijo, so zato odgovorne velesile sporazuma, ki so naše ponovne mirovne ponudbe odbile. A kljub temu zasleduje valada smter, da se kolikor mogoče kmalu doseže splošen mir.

Brez osvojevalnih namenov.

Prejkoslej niti izdaleka ne misli, da bi doseg tega smotra otežkočila s kakršnimkoli osvojevalnimi nameni, preko-

dogovori glede na razorožbo in z ozirom na razsodišče najprimernejši temelj za doseg slej je prepričana, da tvorijo mednarodni splošnega miru.

Kar tiče mirovnih pogajanj z Rusijo, je c. in kr. vlada ponovno izjavila, da ne zasleduje nobenih teritorialnih osvojitvev na račun Rusije. Vsled takih načrtov se zato mirovna pogajanja ne morejo izjaloviti.

Glede na Poljsko

smatra c. in kr. vlada Poljsko za samostojno državo, ki mora svoje razmere z nami samostojno urediti; seveda ostane z naše strani tudi postavodajalnim korporacijam obeh držav monarhijske ohranjen ustavni vpliv na uredbo. Nikakor ne mislimo, da bi narekovali Poljski njeno državno obliko ali kakršnekoli zveze nasproti nam. C. in kr. vlada je že pritrčila, da se prepusti prebivalstvu Poljske naj potom ljudskega glasovanja na širokem temelju uredi svojo državo; izrazila je, da kakor ona sodi, bi to najbolje izvedel ustavodajalen zbor, ki naj bi se izvolil na širokem temelju. C. in kr. vlada je tudi izjavila, da se hoče dogovoriti o učinkujočih jamstvih, da more prebivalstvo Poljske popolnoma svobodno odločevati in da te prostosti okupacijske oblasti v nobenem oziru ne bodo omejevale.

Izpraznitev ruskih ozemelj.

Zahteva ruske vlade, naj se izprazni zasedeno ozemlje, je morala c. in kr. vlada zares odkloniti. To se je zgodilo ne morebiti za to, ker bi bili hoteli izrabiti vojaško zasedbo za omejitve samoodločbe poljskega naroda v kakršnekoli smeri, marveč izključno le, ker če se vojska nadaljuje na drugih frontah in ker se še notranje razmere v Rusiji niso utrdile, teh ozemelj Rusije ne moremo izprazniti, če nečemo v nevarnost pripraviti lastnih vojaških korist. Kar tiče vprašanja o roku zasedbe, delamo na to, da dobimo kompromis z rusko vlado, ki se bo, kakor upamo, tudi dosegel, če bodo na obeh straneh dobre volje.

Monarhijske pri rešitvi vseh teh vprašanj ne vodijo nobeni sebični nameni; pripravljena je, da ustreže željam ruske vlade, kolikor to lastne koristi dopuščajo: popolnoma zato zaupamo, da če so na oni strani tudi tako dobre volje, se pogajanja vsled teh vprašanj ne bodo razbila.

O pogajanjih z ukrajinsko republiko

se nahaja c. in kr. vlada v prijetnem položaju, da more naznaniti: Pogajanja so že tako napredovala, da jih upamo kmalu zadovoljno zaključiti.

Vpliv postavodaje na zunanjo politiko.

C. in kr. vlada pripoznava, da domoljubna požrtvovalnost širokih ljudskih

LISTEK.

Stiki Hrvalov, Srbov in Slovencev.

Piše P. Bohinjec.

(Dalje.)

Mi Slovenci pa se moramo celo zavesti, da je pragmatična sankcija za nas življenjske važnosti, da imamo poleg naravnega prava tudi zgodovinsko pravo skupno s Hrvati, da nam ni samo skrbeti za narodno avtonomijo vseh slovenskih dežel, ampak se moramo tudi bližati Hrvatom in Srbom, ki so že pred 200 leti pokazali pot, katero je leta 1848. nastopil teoretično tudi Palacky. To najprimernejše načelo združevanja na podlagi pragmatične sankcije pri južnih Slovanih morajo naposled uvideti vendarle tudi naši nasprotniki, samo da je naša zavest vedno živa in neudaljšiva — ego autem censeo, dualismus esse delendum.

Novo obliko jugoslovanskega edinstva je ustvarila Napoleonova Ilirija (provinces illyriens), ki je bila velikega pomena za narodno življenje Slovencev in Hrvatov. Obsegala je okraj Lienz in Silion na Tirolskem, beljaški okraj na Koroškem, Kranjsko, grofijo Goriško, Trst, civilno in vojaško pokrajino Hrvaško na desnem

bregu Save, beneško in avstrijsko Istro, Reko, Dalmacijo, državo Dubrovniško in Boko Kotorsko. Izločene so bile torej slovensko-hrvatske dežele, vzhodni del Koroške, Spodnji Štajer in Hrvatsko na levem bregu Save.

Namen Napoleonove Ilirije je bil: a) z ilirskimi deželami je dobil Napoleon gospostvo na obalah Adrije, je odrezal Avstrijo od morja in odrezal hkrati adrijanski obal angleškemu blagu (kontinentalni sistem). Zato je že Vodnik pel:

Ilirija v srcu Evrope leži,
Ilirija prstan Evropini bo!

b) Napoleonovi gospodarski in politični načrti so merili na Orijent. Potreboval je stika z Balkanom in Azijo, ker so mu angleške ladje zapirale dovoz kolonialnega blaga. Vrh tega se je Napoleon bavil z razdelitvijo Turčije in zato je bila vsaka skrb ilirskega guvernerja Marmonta v tem, da pripravi ugodne prometne zveze na eni strani z Italijo, na drugi v Turčijo. Središče te transito-kupčije je bila Kostanjevica ob reki Uni.

c) V upravnem smislu tedanjega francoskega cesarstva je imela Ilirija pomen vojaške granice. Bila je samostojna celota pod poveljstvom francoskih generalov-guvernerjev, nekaka mejna marka Karla Velikega.

Za francoske okupacije je procvitala

narodnost, šolstvo, časnikarstvo, odprava tlake, trgovina, promet, domača industrija. Vendar so bili Slovenci Francozov siti: vojni davki so bili preveliki, žalil se je verski čut z odpravo praznikov, procesij, obredov, civilno poroko, krščanski nauk so učili lajki, poudarjajoč bolj dolžnosti državljanov kakor verske resnice Ljudje so bili zopet veseli, ko so leta 1813. postali Avstrijci.

Napoleonova Ilirija je zadnja zgodovinska oblika vzajemnosti jugoslovanskih dežel. Dunajski kongres leta 1815. je določil naši Kranjski sedanje meje, vendar je Avstrija združila Koroško, Kranjsko, Primorje, Goriško, Hrvaško — v višjo upravno skupino, kraljevino Ilirijo. Vsled ugovora nemških Korošcev se je leta 1849. razbilo ilirsko kraljestvo in od takrat nosi avstrijski cesar samo še naslov »kralj Ilirije«.

Francoska filozofija je vplivala v začetku 18. veka tudi na naše cerkvene in državne razmere, zlasti po okupaciji Francozov, ko se je z obnovitvijo stare Ilirije vzbudila tudi narodna misel. Prvi slovenski pesnik in časnikar Val. Vodnik se je gibal zgodovinsko in jezikoslovno s svojimi »Ljublj. Novicami« (1797—1800). Od Nemcev je Herder vplival na Čeha Šafařika in Kolarja, ki sta zastopala kulturno in politično slovansko vzajemnost. Glavni razširjevalec Kolarjevih idej in

gu je bil dr. Ljudevit Gaj, ki je stremil za tem, da bi združil vse južne Slovence v en narod z enim književnim jezikom. Ilirizma so se najprvo oprijeli koroški in štajerski Slovenci, na Kranjsko ga je zanesel Luka Jeran, ki je študiral v Karlovcu. Od Jerana se je navzel ilirskega narodnega duha dr. Janez Bleiweis, ki je združil slovenske pisce s svojimi »Novicami« (1843 do 1880), uvel gajico v pravopis in organiziral kmetsko maso. Jeran je vplival tudi na Antona Globočnika, ki je bil kot dunajski dijak snovatelj slovanske vzajemnosti.

Čeh Havliček je postavil Kolarjevo slovansko vzajemnost na določno obliko, poudarjajoč najprvo svojo narodnost. Njegove nazore je sprejel tudi Palacky, ki je 1848 vodil Slovence.

Ilirizem se sicer ni uresničil, pač pa je bil kulturno sredstvo, s katerim se je oblikovala brezlikla slovanska kmetska masa in dospela do narodne zavesti (Lončar, Bleiweisov zbornik 149. str.).

L. 1848. je bilo na dan vsled ustavnih svoboščin narodno vprašanje: Kako urediti razmerje posamičnih narodov, da bo mir in zadovoljnost na znotraj in na zunanaj?

L. 1848. se je rodil tudi slovenski narodni program. Marčeva revolucija je odstranila absolutizem, federalizem ter dala osebo svobodo državlanske pra-

plastí, ki so v 3 in pol letih tako na fronti, kakor tudi v zaledju v najtežavnejših okoliščinah izpolnile svojo dolžnost, upravičeno žele, da se prebivalstvo in njegovi zastopniki pouče, kako da mirovna pogajanja napredujejo. C. in kr. vlada zato niti izdaleka ne misli omejevali ustavnega vpliva delegacij in postavodajalnih zastopov obeh držav monarhije v našo zunanjo politiko: vsak čas je posebno pripravljena, da izvoljene zastopnike ljudstva pristojujoče pouči o svojih razmerah in kako da pogajanja napredujejo. C. in kr. vlada misli, da bo obvestilo ljudskih zastopnikov o napredovanju in o uspehih njenih prizadevkov pripomoglo, da se utrdi potrebno zaupanje prebivalstva glede na našo zunanjo politiko.

Končno opozarjam na izjavo znanega ministra, ki se je razglasila včeraj in ki je izjavila: »Pogajanja z zastopniki vlad iz Petrograda in iz Kijeva so v polnem teku, a zares počasi in težavno se razvijajo. Sem porok in jamec za to, da se mir radi osvoboditi namenov ne bo izjalovil. Ne prekličem nobene besede od tega, kar sem postavil kot mirovni program monarhije in ga zastopal. Od Rusije ne moremo ničesar: ne, da odstopi zemljo in tudi ne vojni odškodnin. Hočemo le prijateljsko sosedno razmerje, ki stoji na varnem temelju, bodi naj trajno in zagotovi naj medsebojno zaupanje.«

Preosnova prehranjevalne službe.

Minister za ljudsko prehrano podmaršal vitez pl. Höfer je nato poročal o položaju prehrane posebno z ozirom na preosnovo prehranjevalne službe. Vlada je pripravljena, da neprenehoma izpopolnjuje preživljevalno službo. Z odredbo se je ugodilo želji glede na enakopravnost samopreskrbovalcev z ostalim prebivalstvom. Pripravlja se ureditev mletve na zaseben račun. Deželni oblastim se je naročilo, naj zapro mline, ki meljejo za plačilo, in naj tam, kjer to razmere pripuščajo, zapro tiste mline, v katerih so se pripetile nepravilnosti. Vlada bo vplivala z vsemi sredstvi, s katerimi razpolaga, da se bodo strumno zaslela živila, da se bo pred vsem gledalo na obrat živil in na enotnost preskrbovalnega obrata. Vlada ne preneha z vso odločnostjo in, kakor upa, ne brez uspeha dela na to, da potom pogajanj z ogrsko vlado in z našimi zavezniki razmere prehrane sporazumno izboljša.

Preosnova občinske volilne reforme.

Notranji minister grof Toggenburg je nato poročal o preosnovi občinske volilne pravice. Izjavil je, da vlada ni prezrla posebno z ozirom na poštrevolnosti nastop in sporazumno sodelovanje vseh ljudskih plasti med vojsko izpoznavanju, da se morajo demokratična načela, ki tvorijo temelj državnozbornski volilni pravici, bolj uveljaviti, kakor so se dozdaj. Kakor hitro mogoče predloži vlada deželni zborom tiste zakonske načrte, ki so primerni, da uresničijo to misel, naslanjajoč se na posebne narodne razmere posameznih dežel in in jo izpopolnjuje z razumno (proporcionalno) volilno pravico. Radovoljno bo tudi dejanski pospeševala vse primerne načrte, ki bodo izšli iz samoupravne inicijative občin ali dežel. Vlada tudi izjavlja, da ne bo načelno ugovarjala takim sklepom deželnih zborov glede na preosnovo občinskih volilnih redov, ki upoštevajo načela državnozbornskega volilnega reda, ki uvažajo proporcionalno volilno pravico in se ozirajo na sodelovanje žensk v javnem življenju, kar je utemeljeno v njih sodelovanju v vojski.

vice. Slovenci smo politično nadaljevali, kar smo kulturno začeli z ilirizmom in tako se je rodila misel o »Zedinjenju Slovencev«, kot združenje vseh pokrajin slovenskih v administrativno-politično skupino s postavodajalnim zborom v Ljubljani.

Za to misel so se vneli slovenski tedanjí domoljubi in slovenska narodna politika se je še vodila z Dunaja in Gradca, koder sta se društvi »Slovenija« potegovali za slov.-narodni program. Ljubljana sama pa je bila skoro mrtva, nedelavna in bojazljiva v narodnem oziru. Slovenci niso bili edini glede svojega narodnega programa. Nedostajalo je narodne zavesti in politične izobrazbe.

Nekateri štajerci so bili za zvezo s Hrvati, Kranjci zoper, češ da bi se slovenska narodnost morala udati močnejši ilirski. Tudi o vseučilišču v Zagrebu se je govorilo.

Dunajska »Slovenija« se je potezala za zedinjeno Slovenijo, za zvezo s Hrvati pa le v slučaju, ako bi se uresničil frankfurtski program. Graška »Slovenija« je zahtevala, naj se promet s Hrvati olajša s tem, da se odpravi carinska meja in oba naroda naj se tesneje združita po skupnosti višjega šolstva. Neke uvede v šole in urade hrvatsko-srbski jezik.

(Dalej)

Ureditev vojnih obratov.

Minister za deželno brambo podmaršal pl. Czapp je izjavil: Vlada si ne prikriva, da je militariziranje vojnih obratov, ki je postalo vsled vojske potrebno, v marsikaterem oziru, posebno glede na njih poklicno organizacijo, občutno zadelo. Ker gre vojaški upravi bistveno le za to, da dotični obrati nemoteno in v polnem obsegu delajo, in ker omenjene omejitve niso neposredno v zvezi z navedenimi koristimi, je vlada pripravljena, da od pravi s postavo ukrepe, ki so v zvezi z militariziranjem, ta postava bo upoštevala posebne razmere sedanje vojske in bo uredila delavske razmere teh obratov popolnoma na civilnem temelju. Dotična postava, ki bo nadomestila posebno vojaška kazenska sodišča s civilnimi kazenskimi sodišči, se v kratkem predloži poslanski zbornici.

Potem, ko je delavska deputacija izjavila, da bo naznanila uspeh razgovora zaupnikom delavstva, je končno ministrski predsednik vitez pl. Seidler izrazil željo, naj se delavci popolnoma pomirijo in zopet nadaljujejo delo, katero so prekinili. Gre za to, da se napno vse moči in tako konča vojska, ki posebno široke plasti prebivalstva tako težko obremenjuje. Prisrčno vsi želimo, naj bi se vojska kmalu častno končala.

Ko se je dr. Adler zahvalil članom vlade na njih trudu in obljubil, da bo kar mogoče hitro o odgovoru obvestil delavstvo, se je podalo odposlanstvo na shod zaupnikov delavstva. Po poročilu poslanca Seitz se je po kratki razpravi sprejela resolucija, v kateri so z zadovoljstvom vzeli na znanje izjavo vlade glede na vprašanje miru in upoštevanje privolitve vlade v vprašanih ljudske prehrane, demokratizacije občinske volilne pravice in uvedbe ženske volilne pravice, kakor tudi odprave militarizacije v vojnih obratih v Avstriji priporočili delavstvu, naj prične precej delati.

V tem smislu so objavile »Mitteilungen« istočasno na čelu lista oklic delavcem in delavkam s pozivom, naj prično zopet delati.

Politične novice.

+ **Chodi.** v Šmartnem pri Ljubljani se je včeraj vršil dobro obiskan shod okrog 200 ljudi doma ostalih mož, žen in deklet. V jasnih besedah nam je orisal dr. Jež deklaracijo Jugoslovanskega kluba, dr. Gregorič pa domače razmere v S. L. S., ki naj bi po volji dr. Šustersiča preminula. Obema govornikoma so ljudje pritjevali in sledili z največjim zanimanjem. Soglasno so bile sprejete sledeče resolucije: 1. Ljudski shod v Šmartnem pri Ljubljani dne 20. januarja 1918 se z navdušenjem pridružuje deklaraciji z dne 30. maja 1917. l. in kliče poslancem Jugoslovanskega kluba: Zvesto naprej v boju za pravico Jugoslovancev; dalje pozdravlja prizadevanja sv. Očeta in presvitlega cesarja za mir in zahteva, naj se tudi ljudstvo udeleži mirovnih pogajanj po svojih zastopnikih, dalje pozdravlja odločen nastop prevz. g. knezoškofa in obsoja vse napade nanj. Ravnotako obsoja shod izstop dr. Šustersiča iz Jugoslovanskega kluba, dalje njegovo namero razbiti S. L. S., njegovo ustanovo: Kmečko stranko in ga poziva, naj odloži mandat. Isto se zahteva od deželnega poslanca Mihaela Dimnika, če ne zapusti Kmečke stranke. Ljudski shod zahteva, naj se skliče deželni zbor, da bomo videli, kakšni so računi preteklih 4 let. Dalje zahteva, naj se ustavi neznosne rekvizicije.

Popoldne ob 4. uri je bil shod v Hrušici pod Ljubljano, kjer so ljudje napolnili dvorano in galerijo v Društvenem domu. Posebno veliko jih je bilo iz Sostrega. Vseh zborovalcev čez 400, ki so z največjim zanimanjem sledili izvajanjem dr. Ježa o Jugoslovanski deklaraciji in dr. Gregoriča o strankinih razmerah. Sprejete so bile iste resolucije kot v Šmartnem, dodali smo pa še dve: Današnji shod poziva hranilnice in posojilnice, ki so odstopile od Zadržne zveze, naj se vrnejo v skupnem interesu. Dalje zahteva shod, naj se strokovno glasilo »Kmetovalec« ne izrablja v politične namene, ampak naj se drži strogo svojega strokovnega predmeta. Vse resolucije so bile soglasno sprejete.

+ **Zborovanje obmejnih deklet.** Na Svečnico imajo svoje zborovanje dekleta iz obmejnih krajev v Št. Ilju v Slovenskih goricah. Govoril bo profesor dr. Hohnjec.

+ **Sestanke poslancev vseh jugoslovanskih dežel.** »Hrvatski Državi« poročajo z Dunaja: Jugoslovanski klub na Dunaju se bavi z mislijo, da se kakor Čehi sestanejo vsi deželni in državni poslanci iz vseh krajev našega troimenega naroda, da zavzamejo stališče nasproti načelom trajnega in splošnega miru med narodi. — Za to poročilo ni do danes oficijelnega potrdila.

+ **Hrvatsko-srbska koalicija v delegacijah.** Delegati hrvatsko-srbske koalicije bodo končno vendarle izpregovorili v

delegacijah in našli po vzoru čeških in jugoslovanskih delegatov nasilja in osebne persekucije povzročene na prebivalstvu. Zahtevali bodo združenje hrvatskih dežel ne v smislu jugoslovanske deklaracije, ampak v smislu saborske adrese koalicijske. Da se je odločila koalicija za ta korak, je vzrok ta, ker njeni člani v pokrajini neprinehoma zahtevajo, naj stopi tudi koalicija v vrste odločnih narodnih boriteljev.

+ **Grof Khuen za pridruženje Bosne Ogrski.** Grof Khuen je izjavil nekemu časnikarju, da bi bila po njegovem mnenju najboljša rešitev bosanskega vprašanja pridruženje Bosne Ogrski in tesnejša zveza med Sarajevom in Budimpešto. Odnosaj bi se spremenil le v toliko, da bi bili Bosna in Hercegovina pridruženi Ogrski namesto Avstriji in da bi v tem slučaju imela Bosna eno vlado dočim ima danes tri. Upravo bi vodil minister za Bosno ter se razume, da v sporazumu z bosanskimi oblastmi in v bosanskem (!) jeziku.

+ **Celjski občinski svet** je sklenil resolucijo, v kateri poziva vlado, naj z vso odločnostjo nastopi proti agitaciji za jugoslovansko deklaracijo. Nov dokaz, da se nas Nemci boje, ker kličejo vlado na pomoč.

+ **V nemške šole slovanske jezike.** V nižjeavstrijskem deželnem šolskem svetu je stavil Leopold Tomola predlog, da naj bi se na nemških meščanskih šolah na Nižjem Avstrijskem poučeval razen francoskega in mažarskega jezika tudi še kak slovanski jezik. Stavljeni predlog bo skoro gotovo sprejet. Nemci se bodo torej začeli učiti slovanskih jezikov. Ze spoznavajo, da bo to potrebno.

+ **Kompromis centrumašev in socializmov.** Iz Berlina poročajo: Centrumaški poslanec Erzberger je pričel z dogovori s socialnimi demokrati v svrhu volilnega kompromisa med centromom in nemškimi socialnimi demokrati za predstoječe naknadne volitve v nemški državni zbor.

+ **Demokratiziranje občine.** Dne 20. t. m. dop. so se posvetovali glede na izjave, ki jih je podala vlada zaupnikom socialistov z ozirom na preosnovo obč. volilnega reda. Posveta so se udeležili državni poslanci Pacher, baron pl. Pantz, dr. Sylvester, dr. Urban, dr. Waldner in Wolff. Ministrski predsednik je uvodoma izjavil, da je želel tega razgovora z načelniki nemških strank, da pojasni, v kakšnem okviru in s kakšnimi jamstvi je mogoče tako preosnovo izvesti. Vlada pripoznava, da so se predpogoji in vidiki glede na občinski volilno pravico vsled vojske zelo izpremenili. Pripoznava, da se glede na poštrevolnost in sodelovanje vseh plasti ljudstva morajo v bodoče tudi v občini bolj kot do zdaj uveljavljati demokratična načela, ki so že temeljno izvedena v državljanskem volilnem redu. Vlada seveda dobro ve, da vsebuje pri nas vsaka volilna preosnova, posebno pa še za občine, poleg svojih načel in bistvenih vidikov: tu gre za demokratični nazor, tudi še nič manj važen nazor: narodni. V narodno enotnih državah se z razširjenim volilnim temeljem le iznova razdeli politični vpliv socialnih plasti: gotov del moči preide z ene plasti na drugo. V Avstriji, v njenih različnih deželah in delih dežela pa lahko taka preosnova doseže popolnoma drugačno važnost: politična premoč, oziroma nadvlada bi prešla od gotove narodne skupine k drugi, brez pridržka se lahko pritrdi, da postane v gotovih okoliščinah narodni postranski učinek preosnove odločilnejšega, nevarnejšega pomena. politična in družabna struktura se lahko veliko bolj spremeni, kakor njen glavni socialni učinek. V Avstriji ni zato nobeno vprašanje o volilni preosnovi enostavna reč, ki se mora obvarovati le s stvarnega, načelnega vidika; vedno vsebuje tudi kos našega večnega avstrijskega narodnega vprašanja; ne more in ne sme se rešiti tudi narodno vprašanje. Nevzdržljivo bi bilo, če bi demokratičen napredek, ki je potreben, odklanjali le vsled truda polnih narodnih prekanj; a ravno tako bi se ne moglo zagovarjati in bi bilo brezvestno, če bi kako preosnovo presojali le z demokratičnega vidika, narodne posledice bi pa prezrli. Vse zavisi od okolišnosti, da se preosnova tako izdela; bodisi splošno ali v podrobnostih, da v upravi te preosnove ustvarimo taka jamstva, da se zaželjeni glavni socialni učinek doseže, kolikor je le mogoče, a da se kolikor mogoče izloči narodni postranski učinek, katerega ne želimo. O tem si je vsak pameten politik na jasnem. V jezikovno mešanih ozemljih je že tako, ni mogoča nobena volilna preosnova, s katero ni tudi v gotovi meri v zvezi narodnostna ureditev. V slučaju, za katerega gre zdaj: ugoditi željam delavstva, da se v demokratičnem smislu razvija občinska volilna pravica in nazoru vlade, ki smatra primerno času, da tem željam v določeni meri in v gotovih okoliščinah ugoti, gre samo izključno za to, da se napreduje v politično socialni smeri. Po narodnem preobratu ne stremi ne delavstvo, dopustila bi ga ne tudi vlada: padla bi pa tudi iz tistega okvira, v katerem je cela preosnova upravičena. Poštrevolnost in pametno sodelovanje vseh ljudskih oblasti utemeljuje, da se v močnejši meri

pritegnejo široki krogi k pravicam in zadatkom javnega življenja, a naravnost neznosna bi bila misel, da bi se morebiti nemškemu narodu s kakršnokoli preosnovo, ki bi bila v zvezi z vojsko, četudi le v najmanjši meri škodovalo ali da bi bil žaljen.

+ **Viharni nastopi v francoski zbornici.** Lyonsko časopisje je pisalo, da je bila seja francoske zbornice 18. t. m. silno viharina. Pugliesi Conti je psoval socialist. Predsednik ga je ukoril, ukoril je tudi socialist Blancha, ker je napadal Pugliesija Contija. Končno je vzel predsednik besedo Pugliesiju Contiju. Pugliesi Conti je nevoljen zapustil govorniški oder, socialist Mayeras je planil nanj. Poslanci in sluge so skušali ločiti poslanca. Pugliesi Conti je nato nepričakovano skočil na govorniškoder, potegnil je revolver in govoril z njim skrajni levici.

+ **Notranji minister o cenzuri.** Notranji minister grof Toggenburg se je izjavil o cenzuri med drugim tudi sledeče: »Odredil sem, naj se vse, kar je v zvezi z notranje-političnimi zadevami, tako obravnava, kakor v mirnih časih, t. j. zabrani naj se samo tedaj, če nasprotuje kazensko-mu zakonu.« — Tako notranji minister, ki je vrhovni šef policije. Njemu podreje na ljubljanska policija pa vporablja nasproti nam cenzuro, kakor se ji poljubl. Kar smejo prinesiti »Straža«, »Mir«, »Edinost«, »Jugoslovan«, tega ne sme prinesiti »Slovenec«. »Gospod je dober, toda služabniki — — —«

+ **Nemški kancler grof Hertling** je odložil svojo izjavo o zunanje-političnih dogodkih za poznejši čas, ker položaj »še ni pojasnjen«.

+ **Caillaux.** Celico v kateri je zaprt Caillaux, noč in dan najstrožje stražijo. Vsote, ki so jih našli v Florentinski banki, znašajo 820.000 frankov. »Temps« piše, da se najvažnejša obdolžitve nanaša občevarje Caillauxa z Luxemburgom v Buenos Airesu leta 1915. Pravijo tudi, da je Bolo od 10 milijonov, ki jih je dobil za propagando, izročil 3 milijone Caillauxu. Iz tega denarja baje izvirajo vsote, ki so jih našli v Florenci. Poleg so tudi liste politikov, na katere je Caillaux obrnil svojo pozornost, poleg tega tudi lista generalov, ki so po mnenju Caillauxa zaslužili smrt. Na neki drugi listi z imenom generala Sarrailla kot generalissima na čelu, so osebnosti, katerim je Caillaux popolnoma zaupal.

+ **Kako se je z nemško socialno demokracijo sklenil mir.** Socialisti so prirejali včeraj na Dunaju in v Gradcu velike shode. Socialistični svet na Dunaju je ob 4. jutraj pritrldil dogovoru s 194 proti 2 glasovoma. Na posvetu načelnikov nemških strank so pritrldili dogovoru dopoldne; Wolf se je sicer nekoliko upiral, a končno se je udal.

+ **Izstradanje osrednjih velesil tudi po vojski.** Delavski minister Roberts je dne 16. t. m. pri neki pojedini med drugim izjavil: So ljudje, ki izjavljajo, da moramo po vojski pomagati sovražnim narodom, da si bodo ravno tako hitro opomogli, kakor mi. Dovolj starokopiten sem, da mislim: greh se mora kaznovati, za krivico se mora delati pokoro. Za to strašno nesrečo so le osrednje velesile odgovorne. Ne sme se jim dovoliti, da bi iz te vojske izšli, ne da bi poplačali celo pokoro. Prvi se morajo dovolj preskrbeti delavski sloji na Angleškem, da morejo živeti in da morejo življenje uživati. Nočem, da bi z osrednjimi velesilami zopet ponovili prijateljske ali trgovinske zveze. Če bi šlo po mojem, bi morali osrednje velesile skozi več rodov prepustiti samotni, da se izčistijo, preden jih zopet prepustimo v družbo civiliziranih narodov. Angleški vojaki se niso borili in morili za to, ker bi bili želeli moriti, marveč za to, ker vedo, da se osrednje velesile vojskujejo za ljudi, ki ovirajo, da ne more človeški rod uživati tistih naprav, ki so ljube vsem svobodoljubnim narodom.

Deklaracija, Jugoslovanski klub in S. L. S.

Vsi člani družin na Lipoglavem, močje, žene in dekleta, stojimo z vsem srcem kot eden za našimi jugoslovanskimi poslanci, ki se tako navdušeno bore za našo narodno svobodo. Osebito hvalimo dr. Korošca, voditelja Jugoslovanskega kluba. Z velikim navdušenjem se pridružimo majniški deklaraciji.

Kar najstrožje obsojamo izstop dr. Šustersiča iz Jugoslovanskega kluba in njegovo rovanje proti stari, preizkušeni S. L. S. in kličemo: Proč z novo, nepotrebno kmečko stranko! Stotero hvalo pa izrekamo našemu nad vse ljubljensmu nadpastirju, knezoškofu dr. Antonu Bonaventuri Jegliču, da se je tako odločno postavil za svoj narod. (Sledi podpis vseh hir razen dveh.)

Za jugoslovansko deklaracijo se je izjavil soglasno občinski svet v Postirah na otoku Braču.

Izjave za deklaracijo na Štajerskem. Majniški deklaraciji so se pridružile občine Polenci, Križe v brežiškem okraju, Jurklošter in trg Ljubno, nadalje duhovščina šaleške dekanije, krajna šolska sveta v v Jurkloštru in Limbušu pri Mariboru, bralno društvo za Limbuš in okolico, 112 deklet in žen občine Sopot v župniji Olimje in 235 žen in deklet občine Polenci v ptujskem okraju.

Za jugoslovansko deklaracijo se je izjavilo 185 žen in deklet občine **Homec**.

Žene in dekleta občine Sv. Peter na Arasu soglasno izjavljamo in se pridružujemo deklaraciji z dne 30. majnika 1917 ter pozdravljamo prizadevanja sv. očeta Benedikta XV. ter presvitlega cesarja Karola I. za mir. Izrekamo pa svoje najgloblje nezaupanje tistim, ki ovirajo našo deklaracijsko politiko. (Sledi 1041 podpisov.) Ob tej priliki se je nabral za dr. Krekov spomenik znesek K 418.80.

Podpisane žene in dekleta iz župnij **št. Vid, Lozice in Podraga** na Vipavskem, se z navdušenjem pridružujemo majniški deklaraciji Jugoslovanskega kluba za zedinjeno in svobodno jugoslovansko državo. (Sledi 637 podpisov.)

Podpisane žene in dekleta občine **Rova** na Kranjskem, okraj Kamnik, zahtevamo, da se prejkoprej združijo vsi Jugoslovani v samostojno jugoslovansko državo v smislu deklaracije Jugoslovanskega kluba z dne 30. majnika 1917 pod žezlom slavne habsburške vladarske hiše, ker vidimo edino le v tem rešitev svojega slovenskega naroda. (Sledi 130 podpisov.)

Slovenske žene in dekleta iz občine **št. Janž** na Dolenjskem se z navdušenjem pridružujemo majniški deklaraciji ter izrekamo svojo vdanost in hvalečnost Jugoslovanskemu klubu in njega načelniku dr. Korošcu ter vsem onim, ki se borijo za uresničenje naše narodne zahteve. Srčno pozdravljamo vse zavedne žene in dekleta naše Slovenije in jim pošiljamo sledeče naročilo:

Med vrstami bojnikov stojimo, na polju širnem naše domovine, za blagor naroda se me borimo, da lepše solnce mu v bodočnosti sine. — Trpljenje naše in solze prelite, svobode kličejo in zadoščenja; in narod bedni čaka odrešenja... V edinosti, ljubezni in zvestobi bojujmo skupno se za očetnjo, zatrimo vse nakane tuji zlobi, ker resen je naš boj, za dom in pravo! Domovje naše je lastnina sveta, mladina naša — up bodoče sreče; zato na delo! žene in dekleta, da jo propada rešimo, nesreče. Zahteva naša naj odločna bude, rojena iz srca slovenske žene, ki je nešteto krat moči jeklene polagala na žrtvenik usode... (Sledi 1073 podpisov.)

Vse žene in dekleta občine **Gornje Vreme** se z vsem navdušenjem pridružujemo deklaraciji z dne 30. majnika 1917, ter izrekamo popolnoma zaupanje Jugoslovanskemu klubu. Iz srca kličemo našim boričjem slavo! Le pogum za zlato svobodo, ki jo je naš narod zaslužil. — Obenem pozdravljamo vdano prevzvišenega knezofoka za njegovo blago delovanje. Z upanjem na skorajšnji mir, zremo vse žene in dekleta pogumno v bodočnost. — Sledi 112 podpisov.

Podpisane žene in dekleta občine **Lože pri Vipavi** se z navdušenjem pridružujejo majniški deklaraciji Jugoslovanskega kluba za zedinjeno in svobodno jugoslovansko državo pod habsburškim žezlom. (174 podpisov.) — Za dr. Krekov spomenik se je nabralo 30 K.

Podpisane žene in dekleta vasi **Bač pri Knežaku**. V polnem obsegu se tudi me pridružujemo izjavi slovenskih žen in deklet za deklaracijo Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1917. Izrekamo našim poslancem popolno zaupanje in zahvalo za njihov odločen nastop. (362 podpisov.)

Žene in dekleta trga Gornji grad smo z dušo in srcem za majniško deklaracijo Jugoslovanskega kluba. (111 podpisov.)

Kraj **Šmartno ob Dreti** na Štajerskem. Podpisane žene in dekleta se popolnoma soglašajo z majniško deklaracijo. (152 podpisov.)

Kraj **Bačna** na Štajerskem. Z majniško deklaracijo Jugoslovanskega kluba se soglašamo tudi me. (233 podpisov.)

Slovenske žene in dekleta občine **Žužemberk** se pridružujemo majniški deklaraciji Jugoslovanskega kluba ter nas navdaja iskrena domovinska ljubezen in želja po bližajoči se svobodi. Iskreno tem potom najlepšo zahvalo našim narodnim poslancem za njih trud in neustrašenost, ter jim želimo nad vse srečen uspeh. Živila Jugoslavija! (319 podpisov.)

Žene in dekleta v Novi vasi pri Lescah se pridružujemo deklaraciji jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1917. Obenem najljubše pozivljamo sl. jugoslovanski klub, naj nastopi z vso energijo v dosego samostojne jugoslovanske države, ter mu izrekamo popolno zaupanje. (22 podpisov.)

Slovenske žene in dekleta iz občine **Velike Poljane pri Ortnoku** se z navdušenjem pridružujejo majniški deklaraciji. — (Sledi 105 podpisov.)

Vojna poročila.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO. Dunaj, 20. jan. Uradno: Nobenih važnih dogodkov.

NEMŠKO URADNO POROČILO. Berlin, 19. jan. Veliki glavni stan. Zahodno bojišče! Živahni topovski boji v ovinku postojank severovzhodno od Yperna, na južnem bregu Scarpe in pri Moeuvres. Tudi na mnogih drugih tokkah ostale bojne črte, posebno na obeh straneh Moze, so močnejše streljali. Severno od Bezonvauxa so napadale čete privedle ujetnike iz francoskih črt.

Vzhodno bojišče: Nič novega. **Macedonsko bojišče:** Naše višinske postojanke v ovinku Črne severovzhodno od Paralova so podnevi obstreljevali s topovi in z minami. Berlin, 20. jan. Veliki glavni stan. Zahodno bojišče: Ostende so obstreljevali z morja. Besni topovski boji so se nadaljevali v ovinku postojank severovzhodno od Yperna do v pozno noč. Na obeh straneh Lysa, pri prekopi La Bassée in med Lensom in St. Quentinom so se ostrejšje bojevali. Posebno močno so streljali Angleži opdnevi na naše postojanke južno od Scarpe. Francosko topništvo je le v nekaterih odsekih živahno streljalo. Od časa do časa so močnejše streljali pri Mozi in južno od prekopa Rena-Marne. **Vzhodno bojišče:** Nič novega. **Na macedonski in italijanski bojni črti** se položaj ni izpremenil.

Dnevne novice.

— **Imenovanja v ministrstvih.** Okrajni komisar v poljedelskem ministrstvu dr. Fran Vodopivec je imenovan ministrskim podtajnikom. V službo v novo ustanovljeno ministrstvo za socialno oskrbo je poklican svetniški tajnik pri vrhovnem sodišču dr. Janko Polec. Temu ministrstvu je bil prideljen finančni komisar Ivan Klemenčič ter bil zaeno imenovan ministerjalnim koncipistom v tem ministrstvu. Naslov in značaj sekcijkega svetnika je podeljen ministerjalnemu tajniku v notranjem ministrstvu dr. Ignaciju baronu Ruber, ki je pred leti služboval tudi v politični upravi na Kranjskem.

— **Izpremembe med učiteljstvom.** Namesto obolele učiteljice Ane Golli v Zg. Logatcu bo supirala supletinja Ivana Kranner-Leiler; namesto obolele učiteljice Jožefine Jager v Čatežu bo supirala supletinja Erna Turek; namesto vpokojenega župnika Ivana Medved prevzame zasilni pouk v Zlatem polju župnik Jožef Kranjc; namesto umrlega nadučitelja Feliksa Malenšek bo supirala v Zg. Tuhinju abs. učit. kand. Terezija Podražaj; namesto obolelega nadučitelja Jožefa Ažman v Breznici bo supirala supletinja Ana Lazar; def. učiteljici Mariji Zupančič-Uršič je poverjeno začasno vodstvo na šoli v št. Vidu pri Vipavi; supletinja Ivana Čarman je imenovana za provizorično učiteljico v št. Jurju, ljubljanska okolica, def. učiteljici Angeli Cerar je pa istotam poverjeno začasno šolsko vodstvo.

— **Kasarna smrti.** »Arb. Ztg.« piše, da število tuberkuloznih vojakov v dunajskih bolnicah raste od dne do dne. Že pred nekaj tedni je naraslo njih število na 45.000. Dalje pravi omenjeni list, da se vojna tuberkuloza v bolnicah, v katere je mogoče spraviti le par sto bolnikov, ne more omejiti. Prva skrb merodajnih činiteljev mora biti, da se pri naborih mlado moštvo kar najvestneje preišče. Koliko sedemnajstletnih mladeničev, ki so bili pred letom spoznani za zmogljive vojaške službe je danes po bolnicah in koliko jih je že pomrlo. Ti tvorijo zdaj »kasarno smrti« in nevarnost preti, da bo njih število z novimi nabori le še bolj veliko. Nabori 17letnih mladeničev, otrok, ki so zrastle ob pičli in skromni vojni prehrani, in na katere je treba gle-

dati kakor na nekdanjo mladino, ki je zapustila šole, se morajo izvrševati v znamenju žalostne skušnje, da njih lanskí predniki bivajo več po slabih »kasarnah smrti« kakor pa po pravih vojašnicah in zakopih. Ta nežna šolska mladina bo, tudi kar se je vrne po vojski domov, za življenje in družbo popolnoma izgubljena.

— **Novo mesto.** Zadnje dni se je tu pri sankanju občutno poškodovala na nogi gospodična Terezija Küssel, nekdo drugi si je pa poškodoval roko. Ko bi bilo pri tem več pazljivosti in previdnosti, bi tega ne bilo.

— **Tatvina.** Pri gospej Mariji Šbil, trgovki in posestnici v Mokronogu, se je dne 15. januarja ponoči izvršila tatvina. Neznani tatovi so vlomili skozi okno, pri katerem so odtrgali celo železno omrežje, šli v skladišče, odtod v trgovino in kontor. Iz pisalne mize so odnesli gotovine čez 2000 K in nekaj vrednostnih papirjev. Iz trgovine so odnesli sladkorja, namdestilo za kavo, električne svetilke in baterije, dišave ter različna semena. V drugem skladišču so dobili ravno nekaj suhega sadja. Na dvorišču so poškodovali ograjo, nato so brez sledu izginili.

— **»Balkan«.** Začetkom februarja t. l. prične izhajati v Zagrebu »Balkan«, prvi in edini filatelistični časopis tiskan v hrvatskem jeziku.

— **Saborske volitve v delniško-čabarskem okraju na Hrvatskem** (ob kranjski meji) bodo v najkrajšem času razpisane. Za kandidata Starčevićeve stranke je določen dr. Niko Kreković, frankovci bodo kandidirali župnika v Delnicah A. Bužana, dočim hrv. srb. koalicija svojega kandidata še ni imenovala.

— **Proti neprestanim tatvinam na Reki.** Pod predsedstvom reškega guvernerja se je vršila te dni na Reki konferenca, katere so se udeležili načelniki vseh javnih oblasti; posvetovali so se, kako priti v okoli neprestanim tatvinam in so sklenili prositi za vojaške straže. Vsidrane ladje bo stražil poseben odelik redarjev.

— **Za prosep pomorskega ribištva,** ki je militarizirano, je avstrijska vlada naročila 60 motornih ladij, ogrska pa 10. Tako upajo izboljšati prehrano prebivalstva ob morju.

— **Igravski brlog** je odkrila policija na Reki v enem tamkajšnjih hotelov. Igrali so za silno visoke vsote ter je neki reški mešan v kratkem času zaigral pol milijona kron. Igrat so hodile razne zelo znane osebe iz Reke, Dalmacije in Primorja, ki so bile v zadnjem času s srečnimi špekulacijami zaslužile veliko denarja ali ki zavzemajo odlična javna mesta.

— **Štrašen zločin v Trstu.** 41letno prodajalko slaščic Karolino Bassa, mater petnajstletnega sina Erminija v Trstu, je zvalil neki vojak, ki je govoril slovensko, pod prevezo, da ji bo prodal vrečo bele moke, v vojašnico v ul. Coroneo. Zunaj so pa čakali nanjo njen sin in pa neka Katarina Kohler, ki ji je bila posodila 450 K za moko. Ker Bassa več ur ni bilo na izpregled — bilo je ob 10. uri zvečer — so se vrnili domov, misleč, da je morda na kakih drugih vratih odšla. A stanovanje je bilo zaprto. Čakali so vso noč, a drugo jutro je hitel sin v vojašnico v pisarno in vprašal po materi. Poklicali so vojake, a nihče ni bil videl kake ženske. Ves žalosten in objokan odide deček domov. Tu pa sreča na ulici svojega petnajstletnega prijatelja Otavija Gregorič ter mu potoži svoje gorje. Prijatelj, odločen dečko, mu je bil takoj pripravljen pomagati. Svetoval je, da naj gresta takoj nazaj v vojašnico, pa bosta sama vse preiskala in povprašala. Stori la sta tako, obšla celo vojašnico, popraševala; zaman. A nista odnehala. Šla sta po prostranem dvorišču in prišla na vrt ob ulici Fabio Severo. Tu sta opazila golorokega vojaka, ki je kopal jamo. Ogovorila sta ga, a on se je zadril nad njima. Nato je stopil Gregorič še v bližnjo kočjo za smeti — in zakričal! Pritekel je še Erminj Bassa in našel tu svojo ubogo mater umorjeno. Vojak, ki je kopal jamo, je zbežal, a dečka sta klicala na pomoč. Prihiteli so vojaki in častniki. Bassa je imela na vratu sledove prstov in nohtov — roparski morilec jo je bil zadavil. Vsa okolica je pričala o strašnem boju, ki ga je imela žrtev z morilecem pred smrtjo. Takoj je moralo nastopiti vse vojaštvo in dečka sta šla od vojaka do vojaka, vendar morilec nista mogla izslediti. Tudi poizvedbe policije po tržaških lokalih so bile doslej zaman. Truplo umorjenke so prepeljali v mrtvašnico k sv. Justu.

— **Poštna objava.** V vzhodni Galiciji poslujejo zopet: 1. poštni urad Tarnopol za promet z denarnimi pismi; 2. poštni uradi Bybło Czerwonogrod, Jaglenica, Strusow, Zarudzie, Zborow in Budzanow za promet z denarnimi pismi in za denarni promet; zadnje imenovani urad kakor tudi poštni urad Denysow za promet z zavetki v omejenem obsegu. 3. Poštni urad Zoltance za zasebni brzojavni promet.

— **Poštna vest.** Z dnem 21. januarja t. l. se razširi službeni delokrog poštinih uradov Nabrezina 1, Tržič, Ronchi-Chiopris, Medea, Kopriva, Dolenje, Dobrovo v Brdih, Kojsko in Sv. Lucija ob Soči na de-

narni (poštno-nakaznični in poštno-hranilnični) promet.

— **Nismo več taki, kot nekdanj.** — V članku »Einsammes Sterben« piše dunajski »Abend« med drugim: »Mi nismo več taki, kot nekdanj. Ali se še spominjate strašnega vtisa, ki smo ga doživeli, ko smo videli prvega vojnega pohabljenca? Ali poznate še žalost in bridkost, združeno s prvimi vestmi o smrti znanecv, katere smo še pred kratkim videli zdrave in žive? A danes? Topi in onemeli poslušamo in čitamo »o junaški smrti na polju slave.« Hladnokrvno čitamo, da se je potopila na morju ladja z 800 vojaši in nič nas več ne razburja vest, da pobijajo bombe letalcev žene in otroke. Čitali smo o tem včeraj, čitamo danes in jutri bomo čitali zopet — — —

— **Po treh letih** se je oglasil iz ruskega ujetništva Janez Zajc iz Šmartna pri Savi. Služil je pri domačem domobranskem pešpolku. Starši so že davno mislili, da je mrtev.

— **Umrli** je pri Sv. Križu nad Mariborom vsled nesrečnega padca nadučitelj 3. Avguštin Hauptman, star 54 let.

— **Za slepce.** V gostilni pri »Zelenem drevesu« gosp. Ivan Štefina v Postojni se je nabrala vsota K 10 za oslepele vojaške in invalide ter poslala 19. jan. 1918 društvu »Dobrodelnost« v Ljubljani. Vsem darovateljem izrekamo srčno hvalo.

— **Zaročil** se je g. Friderik Hamberger, mesar iz Fronleithena, z gđc. Jožico Likar z Rakeka.

— **Izkaznice za tobak** upeljejo na Ogrskem in Hrvatskem.

— **Hrvatska medicinska fakulteta.** Hrvatska vlada je poverila dr. Miroslavu Mikuličiču ureditev zavoda za splošno eksperimentalno patologijo in farmakologijo na medicinski fakulteti v Zagrebu.

— **Modro galico za škropljenje trt v l. 1918.** bo oddajala c. kr. kmetijska družba kranjska vinogradnikom na Kranjskem po 3 K 70 vin. za kg z vsemi stroški vred na mestu, kjer se bo razdeljevala, toda brez vreče ali posode, ki jo mora vsakdo s seboj prinesiti. Galice se naravnost nikomur ne pošlje, ampak le potom priglasenih razdeljevalnic. Vsak kranjski vinogradnik ima pravico do 35 kg galice na ha ali 16 kg na oral vinograda, oziroma 3 1/2 kg za vsakih 1000 trt. Galico je takoj pri naročitvi plačati. Nujno se priporoča zbrana naročila z denarjem vred nemudoma odposlati na kmetijsko družbo v Ljubljani, kajti letos pomladi bo promet na železnici silno težaven, vsled česar bomo mogoče le dovolj zgodaj došla naročila pravočasno izvršiti. Podrobnosti o oddaji modre galice to leto vinogradnikom na Kranjskem so objavljene v uradnem glasilu kmetijske družbe »Kmetovalcu«, kjer je pa v dotični objavi na enem mestu tiskovna napaka glede cene, ki je enotna za celo deželo brez izjeme 3 K 70 vin. za kg.

— **Ustanova za vojne invalide.** Razpisujejo se štiri mesta letnih po 140 K na novo ustanovljene Karol Weberjeve ustanove za vojne invalide, od katerih podelita po dve mesti, in sicer, ako ostane obdarjenec nezmanjšano vreden in potreben ter brezhibnega vedenja, do smrti mestni magistrat v Ljubljani in Kranjska hranilnica v Ljubljani. Do uživanja teh ustanovnih mest so poklicani zares revni, v vojski ranjeni, pohabljeni, oslepel ali ohromeli vojaški (invalidi) brez ozira na svojo narodnost in strankarsko pristaštvo. Kolka proste prošnje za podeljenje enega izmed teh ustanovnih mest je vložiti najkasneje do 28. februarja 1918. V mestu Ljubljani stanujoči prosilci naj vložijo svoje prošnje pri c. kr. deželni vladi v Ljubljani, drugi pa pri svojem c. kr. okrajnem glavarstvu. Prošnjam se morajo (tudi kolka prosto) priložiti sledeče listine: 1. Kot dokaz invalidstva plačilni nalog (Zahlungsaufrag) c. in kr. intendantce vojaškega poveljstva, iz katerega se more posneti, da ima prosilec pravico do dobivanja vojaških invalidskih pristojbin za stalno, to je do smrti ali do odreke in ne samo do gotovega določenega časa. Kdor je dobil trajne vojaške invalidske pristojbine še pred aprilom 1915, ima mesto »plačilnega naloga« prošnji priložiti svoj »nakazilni nalog« (Anweisungsauftrag), ako mu ga vojaška oblast ni že zamenjala s plačilnim nalogom. 2. Nравnostno spričevalo, ki ga izda v policijskem okolišu ljubljanskem stanujočim prosilec c. kr. policijsko ravnateljstvo v Ljubljani, drugim pa domače županstvo. 3. Postavni ubožni list, ki je lahko združen z nравstvenim spričevalom (točka 2). 4. Domovinski list ali drugo uradno izkazilo, iz katerega je domovinstvo v vso verjetnostjo spoznati. 5. Rojstni in krstni list ali, če je prosilec oženjen, od domačega župnega urada izdelana rodbinska pola (Familienauskunftsbogen). Na prošnjah mora biti krstno in rodbinsko ime prosilca ter njegovo bivališče, (kraj in občina, hišna številka, eventualno tudi trg ali ulica) natanko in razločno napisano. Prošnje, katere niso natanko v zmislu zgoraj navedenih predpisov opremljene, ali ki se prepozno vložijo, se na noben način ne morejo vpoštevat. — C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

— Izgubila se je majhna črna denarnica z vsebino ene krušne nakaznice in 10 kronskim bankovcem ter nekaj vinarjev. Pošten najditelj naj bi oddal v našem uredništvu ali na policiji.

Mirovna pogajanja.

Pogajanja v Brestu Litovskem.

Dunaj, 20. jan. C. kr. brzojavni urad poroča iz Bresta Litovskega 19. januarja: Nemške-avstrijske-ruske in nemške-avstrijske-ukrajinske gospodarske komisije so se danes dlje časa posvetovali; vspeh je zadovoljiv. Posveti delegacij Avstrije, Nemčije in Ukrajine glede na politične zadeve so dopoldne nadaljevali.

Dunaj, 20. jan. C. kr. brzojavni korespondenčni urad je poročal iz Bresta Litovskega: Danes dopoldne in popoldne so zborovale komisije z delegacijami Rusije in Ukrajine v bojovniških in v pravnih zadevah.

Dunaj, 20. jan. C. kr. korespondenčni urad iz Bresta Litovskega: Avstrijska, nemška in ukrajinska delegacija so sklenile danes, da z ozirom na dosedanja pogajanja razglašajo: Dosedanja pogajanja delegacij osrednjih vesilov z delegacijjo ukrajinske ljudske republike so dozorile v toliko, da upravičeno upajo doseči sporazum o temeljih, na katerih se sklene mirovna pogodba. Pogajanja so, ker so se določila bistvena temeljna načela mirovne pogodbe, dosepla do točke, ki nalaga delegacijam dolžnost, da stopijo v stik z odgovornimi oblastmi doma. Del pooblaščenih zastopnikov sodi, da morajo svojim oblastim osebno o pogajanjih poročati in izposlovati njih potrdilo o rečeh, ki so se dogovorile. Vse delegacije soglašajo, naj se v ta namen pogajanja kolikor mogoče kratko prekinijo. Obljubili so si, da se takoj, ko svoje dogovore doma sklenejo, zopet sestanejo v Brestu Litovskem. Zastopniki Ukrajine so odpoteli že danes ponoči v Kijev, da svoji vladi poročajo. Z istim namenom odpotuje danes nemški državni tajnik dr. pl. Kühlmann v Berlin. Ni še znano, če bo mogel radi svoje bolehnosti grof Czernin odpotovati na Dunaj.

Razpust konstituante. — Oblast boljševikov se maje. — Napad na Ljenu. — Odprava obvezne brambne dolžnosti v Rusiji. — Japonska vojna ladja v Vladivostoku. — Anglija ne priznava vlade boljševikov.

Petrograd, 19. jan. Agentura: Ker je ustavodajalni zbor po posvetu, ki je trajal poldrugo uro, glasoval proti izvršilnega osrednjega odbora, so se boljševiki odstranili. Ustavodajalni zbor ni hotel pritrditi načina, po katerem so vodili mirovna pogajanja posveti, ki so dvorano zapustili. Ob 4. uri popoldne so zbor mornarji razgnali. Danes izide ukaz, s katerim se konstituanta razpusti.

Amsterdam, 20. januarja. (K. u.) Reuter 18. t. m. iz Petrograda: Konstituanta je otvoril ob 4. popoldne predsednik osrednjega odbora vseh sovjetov, Sverdlov. Štiri ure prej je napadla skupina boljševikov demonstracijski izprevod zveze v obrambo konstituante in mu izrgala njegovo zastavo. Povelje, naj se strelja, je izvedlo prvo moštvo neke strojne puške: veliko oseb je bilo ubitih, med njimi član izvršilnega odbora kmečkih odposlancev Bogdanov. Veliko ljudi, posebno žen, je ranjenih.

× × ×

Druge najnovejše brzojavke javljajo: »Timesovo« poročilo: V petrogradski posadki se pojavlja nesloga. Ljudski komisariji se nanjo ne morejo več zanašati. »Ruske Vjedomosti« so poročale o nasilstvih boljševikov pri volitvah. V okraju Kozlov so njih vojniki udrli v vasi in so grozili, da vsakega usmrte, ki bi glasoval proti kandidatom boljševikov. — Ob napadu na Ljenu je bil lahko ranjen tajnik švicarske socialistične stranke Karel Moor. — Boljševiki so odpravili obligatorično brambno dolžnost. — Japonski vojni minister je izjavil, da je poslal vojno ladjo v Vladivostok.

× × ×

London, 19. januarja. (K. u.) V spodnji zbornici je odgovarjal Balfour na vprašanje o razmerah Anglije nasproti petrogradski vladi: »Te vlade nismo pripoznali kot de facto ali de jure obstoječe vlade ruskega naroda; potrebne posle vodi neoficielno agent po mnenjih našega veleposlanstva v Petrogradu. Vlada boljševikov je imenovala Litvinova svojim zastopnikom v Londonu. Z njim bomo tudi tako občevali kakor občeujemo v Petrogradu. Nabokov, ki je vodil posle zadnje ruske republikanske vlade, ostane najbrže v Londonu, dokler ne bo potrjen ali pa ga odpokliče kaka po ruskem narodu pripoznana vlada. Slednje stanje je očitno tako neredno, kakor tudi začasno; v takih okoliščinah se ne more po diplomatskih običajih delati. Po našem nazoru je to najboljše, kar se more storiti, a ne ugotovi trenutnim neposrednim potrebščinam.

Ljubljanske novice.

Ij Mirovni shod. Za včeraj popoldne so socialni demokratje sklicali v Mestni dom shod, ki je bil prav dobro obiskan. Sprejete so bile znane dunajske resolucije, katere je danes izročilo izvoljeno odposlanstvo deželnemu predsedniku in zahtevalo takojšen odgovor.

Ij Odlikovanje. Znani trgovec g. Milan Hočevar je dobil častno odlikovanje izza bojev, ki se jih je udeležil začetkom vojne pri Grodeku in Przemislanju.

Ij Člani Marijine družbe gospodov imajo jutri, v torek, ob sedmih zvečer seštevke v posvetovalnici Katol. tiskovnega društva v Ljubljani. Ker je posvet važen, se prosi polnoštevilne udeležbe.

Ij Tragična smrt. Včeraj so dobili v lastnem stanovanju v Koritkovi ulici dvovo pokojnega magistratnega sluga Ivana Kavčiča na postelji obžgano in mrtvo. Kako se je nesreča zgodila, ne ve nihče, ker je bila sama v stanovanju. Truplo ponesrečenke so prepeljali v mrtvašnico k sv. Kristofu.

Ij Pokopali so včeraj v Ljubljani učiteljico angleščine in francoščine ter sodno tolmačico Olgo Nadeniezek. Naj v miru počiva!

Ij Dolga pot. Prijatelj nam piše: V nedeljo 13. t. m. sem oddal na glavni pošti pismo. Zvedel sem pa, da je naslovljenec dobil pismo še-le v nedeljo 20. t. m., čeprav ne stanuje kje na Turškem ampak v Ljubljani. Res čudne poštne razmere.

Ij Iz ruskega ujetništva je ušel Ljubljancin Hijacint Bukovič, računski podčastnik I. razr. domačega gorskega polka št. 2. Bil je ujet že l. 1914.

Ij Zgubila je v soboto neka uboga žena 100 K. Kdor jih je našel, naj se usmili matere petih otrok, katere mož je v ruskem ujetništvu, in izroči proti nagradi denar našemu upravištvu.

Ij Marmelada na rumene izkaznice C. Stranke z rumenimi izkaznicami C bodo prejemale v sredo, dne 23. t. m., v četrtek, dne 24. t. m., v petek, dne 25. t. m., v soboto, dne 26. t. m., in v ponedeljek, dne 28. t. m., na Poljanski cesti št. 15. Določen je ta-le red: v sredo, dne 23. t. m., dopoldne od 8. do 9. ure št. 1 do 100, od 9. do 10. ure št. 101 do 200, od 10. do 11. št. 201 do 300, od 2. do 3. ure popoldne št. 301 do 400, od 3. do 4. ure št. 401 do 500, od 4. do 5. ure št. 501 do 600. V četrtek, dne 24. t. m., dopoldne od 8. do 9. ure št. 601 do 700, od 9. do 10. ure št. 701 do 800, od 10. do 11. ure št. 801 do 900, popoldne od 2. do 3. ure št. 901 do 1000, od 3. do 4. ure 1001 do 1100, od 4. do 5. ure št. 1101 do 1200. V petek, dne 25. t. m., dopoldne od 8. do 9. ure št. 1201 do 1300, od 9. do 10. ure št. 1301 do 1400, od 10. do 11. ure št. 1401 do 1500, popoldne od 2. do 3. ure št. 1501 do 1600, od 3. do 4. ure št. 1601 do 1700, od 4. do 5. ure št. 1701 do 1800. V soboto, dne 26. t. m., dopoldne od 8. do 9. ure št. 1801 do 1900, od 9. do 10. ure št. 1901 do 2000, od 10. do 11. ure št. 2001 do 2100, popoldne od 2. do 3. ure št. 2101 do 2200, od 3. do 4. ure št. 2201 do 2300, od 4. do 5. ure št. 2301 do 2400. V ponedeljek, dne 28. t. m., dopoldne od 8. do 9. ure št. 2401 do 2500, od 9. do 10. ure št. 2501 do 2600, od 10. do 11. ure št. 2601 do 2700, popoldne od 2. do 3. ure št. 2701 do 2800, od 3. do 4. ure št. 2801 do konca. — Vsaka oseba dobi 1 kg. kilogram stane 2 K. — Opozorjamo stranke, naj prinesejo s seboj dovolj velike posode.

Ij Kako se shrani soljeno prašičje meso. Stranke, ki so prejele zadnje dni soljeno svinjsko meso in ga hočejo shraniti, morajo meso najprej 12 ur v sveži vodi namakati, potem šele ga obesijo sušiti na zrak ali v dim.

Ij Nakazilo moke pekrom. Pekrom se bode nakazovala moka v sredo, dne 23. januarja ob 9. uri v mestni posvetovalnici.

Pojasnilo glede preskrbe z mastjo. V zadnji seji ljubljanskega mestnega aprovi-zacijskega odseka je bilo ugotovljeno, da »Kranjsko deželno mesto za vnovčevanje živine« v zadnjem času ni dobavilo Ljubljani skoro nič prešičev ter da grozi katastrofa glede preskrbe z mastjo. Čutimo se dolžne pojasniti široki javnosti celo letošnje akcije glede preskrbe s prešiči, ker je resnica, da je nastopilo skrajno pomanjkanje masti, pri čemer pa ne zadene »Kranjskega deželne me-sta za vnovčevanje živine« prav nobena odgovornost ter je nasprotno isto storilo vse mogoče, da zaseda prebivalstvo z mastjo oziroma prešiči. C. kr. deželna vlada je izdala ukaz z dne 30. 9. 1917, št. 20009, s katerim so bili dani vsi klavni prešiči na Kranjskem pod zaporo ter bili nato po celi deželi rekvirirani potom županstev, pri čemer se je pustilo za preskrbo rejcev 35 kg žive teže prešičev za osebo. Iz zaplembe in zapore so bili izvzeti vsi plemenski prešiči in prešiči za rejo, to pa v svrhu, da se ohrani prešičereja. Vsak rejec bi moral zaplenjene prešiče oddati zaupnikom »Dež. mesto«, da bi jih oddali centrali, ki je uredila v smislu sklepa »Deželne komisije« ves

civilni konzum po občinah ter bi dobavljala občinam mesečne kontingente. Na Kranjskem je bilo 31. 7. l. l. uradno naštetih 124.958 prešičev v starosti nad 3 mesece, zaplenjenih pa je bilo v celi deželi krog 14.000 prešičev. Z rekvizicijo so bili prešičereji zadovoljni, ker se je izvedla blagohotno. Za civilni konzum bi bilo vsaj za silo zadostovalo 12.000 prešičev ter bi bilo vse prebivalstvo Kranjske vsaj za največjo silo preskrbljeno z mastjo. Dokler je bila rekvizicija v veljavi, je ljubljansko mesto kakor tudi podeželske občine prešiče še dokaj redno dobavilo ter je prejela n. pr. Ljubljana na teden tudi po 700 prešičev. Prebivalstvo Kranjske bi se preskrbelo s slanino po maksimalni ceni 8 K 40 v. kilogram, ako bi ostala rekvizicija v veljavi. Začetkom novembra pa se je začelo nastopati zoper rekvizicijo oziroma zaplembo prešičev, na kar je deželna vlada 10. 11. 1917 preklcala ukaz z dne 30. 9. 1917. »Deželno mesto« je storilo še pred razveljavitvijo zaplembe potrebne korake pri c. kr. deželni vladi in tudi pri g. deželnem predsedniku osebno, da bi se zaplemba prešičev vzdržala. Opozorilo je na posledice, da bo ljudstvo ostalo brez masti, ako se zaplemba prešičev razveljavi, da odklanja vsako odgovornost za aprovi-zacijo s prešiči, ako se zaplemba razveljavi in da bo razveljavljenje zaplembe prešičev imelo za posledice nečuvstvo navijanje cen pri špehu in prešičih ter da bo škodovalo tudi prešičereji, ker bodo ljudje vsled nečuvstvenosti cen pri prešičereji poklali preveč in tudi premladih prešičev. »Dež. mesto« je hotelo napraviti pri c. kr. uradu za ljudsko prehrano vse korake, da bi se zaplemba vzdržala ter opozorila na to, da je uspeh mogoč edino, ako se stvar zjame pri viru ter se živi prešiči razdele pravilno. Deželna vlada je izjavila, da bi proti takim korakom »Dež. mesta« morala protestirati. Reklo se je, da se bo rekvirirala mast ter da se bodo določili prisilni dobavni kontingenti prešičev po občinah, če bo potreba. »Dež. mesto« je nato predlagalo c. kr. deželni vladi, naj razpiše prisilne občinske kontingente za prešiče v okr. glavarstvih krškem in kamniškem. V kamniškem glavarstvu je bilo naštetih krog 14.000 prešičev, dobilo pa »Dež. mesto« iz tega glavarstva niti enega, niti mesto Kamnik niti Domžale niso mogle vkljub največjemu trudu zaupnikov dobiti skoro ničesar. Baš tako je »Dež. mesto« predlagalo razpis prisilnih kontingentov v krškem okr. glavarstvu, ki izkazuje največje število prešičev izmed vseh okr. glavarstev, od koder se pa tudi ni moglo dobiti ničesar po razveljavljenju zaplembe. Vkljub prisilnim občinskim kontingentom, ki so razpisani po »Dež. mestu«, ni dobiti iz omenjenih glavarstev tudi sedaj ničesar. Vsled preklica ukaza z 30. 9. 1917 so pričeli rejci po celi deželi sami klati neomejeno ter so zaklali po Dolenjskem ljudje po 5 do 6 prešičev, dočim so jih včasih klali le po dva. Slanino prodajajo pod roko po 30 do 40 K kilogram, žive prešiče pa po 15 K kilogram, dasi je še vedno prepovedano in kaznjivo prodajati klavne prešiče drugemu kot »Dež. mestu«. Celo okr. glavarstvo v Kočevju je izdalo nek odlok, v katerem pravi, da sme vsakdo s svojimi prešiči prosto razpolagati. Špeh izvažajo različni prekupci v veliki meri, zlasti iz nekaterih krajev na Dolenjskem, na Primorsko in tudi na Štajersko po nezasišanih cenah ter ga pošiljajo v vagonih pod drvmi. Pred vsem se tihotapi mnogo kranjskega špeha tudi na Hrvaško, odkoder ga dobivamo po horendnih cenah nazaj kot ogrski špeh. Stvar političnih oblasti je, da napravijo tu red, ako že ni prepozno. Ljubljana je prejela od julija l. l. do konca decembra l. l. 4072 prešičev, meseca oktobra l. l. 945, ker še ni bila sezija, meseca novembra, ko je bila še rekvizicija deloma v veljavi 2024, meseca decembra, vključno temu, da je bila glavna sezija za prešiče, pa le 976 prešičev, ker je bila rekvizicija preklicana, vključno temu, da je storilo »Dež. mesto« vse mogoče. »Dež. mesto« se trudi z vsemi močmi ter urgira z nešteto vlogami vse politične oblasti po deželi in centrali na Dunaju, da bi preprečilo, da tudi pri prometu z živino ne nastanejo podobne razmere kot pri prometu s prešiči, ker se tudi pri prometu z živino čim dalje manj upoštevajo tozadevne naredbe. — Kranjsko deželno mesto za vnovčevanje živine v Ljubljani.

Razne novice.

r O srbskih židih pred vojsko. »Rozhled« piše: V srbskem kraljestvu je živeło pred vojsko približno 40.000 židov. Pripadajo po pretežni večini mestnemu prebivalstvu in so večidel trgovci in rokodelci. Njih materni jezik je srbsčina, govore pa tudi špansko. Sicer pa v znanosti jezikov ne prekosijo Srbov. Kar se tiče vere, imajo židje cerkve in šole za pouk o verstvu. Po svoji liberalnosti se približujejo mnogo bolj svojim zapadnoevropskim sovernikom kakor pa vzhodnim pravoslavim židom. Srbski židje imajo izdava enake državljanske pravice in dolžnosti in so pri-

merno zastopani v vseh področjih socialnega, gospodarskega in političnega življenja. Pristopne so jim najvišje službe in so nekateri med njimi jako spoštovani, kakor n. pr. tajnik v finančnem ministrstvu Avram Levič ali poslanec Zension Zuliy. Njih gospodarsko stanje je dobro. V Srbiji ni židovskega proletariata, a tudi ni dosti kapitalistov. Nekateri židovski bogataši so se udeleževali razvoja mlade srbske obrti ter imajo znaten delež pri srbskem izvozu in uvozu. Politično se nagibljajo po večini k radikalni struji in v skupštini je tudi nekaj poslancev židov. V umetnosti, posebno pa v slovstvu in v srbskem časnikarstvu so razmeroma znatno zastopani. Zanimivo je, da se večina srbskih židov zavzema za cionizem. Pripomniti je še treba, da opravljajo božjo službo v hebrejskem jeziku, ki ga umeje le malo židov, in pa v španščini. Delale so se priprave, da se uvede srbsčina v sinagoge, a vnela se je svetovna vojna, ki je to vprašanje pahnila večalimanj v prihodnost.

Kuga na Kitajskem. V obmejni pokrajini province Cansi in na Mongolskem je izbruhnila kuga, ki se zelo hitro širi.

Darovi: Za ubožnega bivšega obrtnika v Trnovem so darovali: g. vojni kurat Jakob Mejak 10 K; g. Berlec, stražmojster v pok. v Šmihelu pri Novem mestu 1 K; g. Humek, Ljubljana, 5 K. — Srčna hvala!

Primorske novice.

p Odlikovanja. Odlikovani so bili: z redom železne krone kanonik č. g. Ivan Slavec v Trstu, z viteškim križcem Franc Jožefovega reda dekan v Cerknem č. g. Ivan Kunšič, z vojnim križcem za civilne zasluge II. razr. župnik na Volovskem č. g. Simon Defar, prošt v Pazinu č. g. Anton Kalan in dekan na Opčinah č. g. Andrej Zink, z vojnim križcem za civilne zasluge III. razr. župnik v Hrušici č. g. Mihael Hušo, župnik na Kontovelju č. g. Anton Košir, župnik v Dornbergu č. gosp. Franc Lavrenčič in župnik na Proseku č. g. Aleksander Martelanc.

p Peter Lipovšek, narednik 97. pešp., ki je ušel iz ruskega ujetništva, se prosi naj nam sporoči svoj sedanj naslov.

p Umrl je v Trstu gosp. Ivan Maligoj, sprevodnik državne železnice. Bil je zaveden Slovenec. N. p. v m.

p Kje je Valerija Pertot, ki je bivala v Predosljih 76 pri Kranju, naj sporoči Emiliji Prinčič, Breže (Friesach), Herrengasse 51, Koroško.

p Kje se nahaja županstvo iz Sel na Krasu, želi zvedeti Stefanija Pahor iz Hudegaloga št. 15, sedaj stanujoča Na Inpolcu, p. Radna pri Livnici, Kranjsko.

p »Osrednji odbor za vrnitev beguncev in obnovo Primorja«, Dunaj I., Bankgasse št. 2, poroča: Iz domovine nam prihajajo od posameznikov in naših krajin odborov poročila, da oblastni se silijo razne begunce, da se vrnejo domov, in jim celo že odpovedujejo begunsko podporo. Naznanjamo, da je tako postopanje nezakonito in proti intencijam osrednjih oblasti. Dokler ne izide nova ministrska naredba, kar se zgodi v prihodnjih dneh, morajo begunci celo ostati na svojih sedanjih bivališčih, ako hočejo, da bodo v redu prejeli begunsko podporo. Kakor stvari stoje sedaj, bodo razdeljeni kraji za vračanje v tri razrede. V razred A (nepoškodovani kraji) se begunci morajo vrniti, a podpora jim bo 1. aprila ustavljena. Le tistim beguncem, ki do 1. aprila doma še ne bodo imeli zagotovljene eksistence, bo podpora mogla biti podaljšana. — V razred B (več ali manj poškodovani kraji) se begunci vrnejo, ako bodo hoteli. Podpora na dosedanjem bivališču jim ostane. — V razred C bo vrnitev za-branjena, izvzemši posamezne slučaje, v katerih bi begunci imeli doma ohranjeno stanovanje in vrnitev dovolji politična oblast. V te kraje se bodo mogli vračati poljedelci, rokodelci in obrtniki, drugi pa ne. Za vse begunce, ki se bodo vračali, bo zadoščalo potno dovoljenje politične oblasti, vojaško dovoljenje odpade. Name-njeno je, da se v razredu C porabijo obstoječe barake, in postavijo še nove. Tjakaj se bodo mogli vračati razni begunci, ki bodo s svojim delom koristili pri poljedelstvu ali pri obnavljanju dežele sploh. Toliko na znanje na premnoga vprašanja, kajti vsakemu posamezniku ne moremo odgovorjati. — Pri te priliki naznanjamo beguncem, ki so namenjeni iz begunstva v domačijo, da jih mora politična oblast pred odhodom preskrbeti z vso potrebno obleko, perilom in obuvalom. Tozadevna naredba izide prihodnje dni. Vsi begunci sploh imajo pravico do obleke. Doslej so bili izključeni od take preskrbe begunci v ožjem vojnem ozemlju. Odkar sta Kranjska in Koroška izločeni iz ožjega vojnega ozemlja, sta ustanovljeni tudi tam deželni skladišči (Landesdepot). V Ljubljani je načelnik vladni svetnik Kremenšek. Begunci naj naznanijo svoje potrebe po županstvih na okrajna glavarstva, ki so dolžna potrebno preskrbeti. Ker je cela Pri-

morska še vedno ožje vojno ozemlje in se tudi tam oglašajo mnogi begunci za obleko, utegne biti izjemoma tudi Primorska pritegnjena v tako oskrbo. Begunci, ki so nam doslej poslali tozadevne prošnje, naj nekoliko potrpe, da bo to vprašanje načeloma rešeno. Na znani naš poziv v časopisu se je oglasilo doslej lepo število vsakovrstnih inženirjev, zemljemercev, stavbenikov, stavbenih in zidarstvih mojstrov. Naznanjamo jim, da smo vse sprejeli v naše sezname, ki jih porabimo po potrebi. Prosimo še, naj se nam javijo v prvi vrsti mizarske delavnice, ki so ohranjene in sposobne za večje dobave. Na naš poziv ter priporočilo premilostljivega knezoškofa ljubljanskega in prevzvišnega knezoškofa lavantinskega, posebno pa vsled požrtvovalnega truda naših pododborov v Celju, Mozirju in Gornji Radgoni, se je oglasilo že okoli 300 rodoljubnih hiš, ki hočejo sprejeti begunske otroke v svojo oskrbo toliko časa, dokler se ne bodo mogli vrniti domov. Več hiš brez otrok se je celo oglasilo, da hočejo begunske sirote sprejeti za svoje. Vsem tem blagim rodoljubom naznanjamo, da doslej vsakemu posebej nismo mogli poročati, kdaj se utegne ta akcija izvršiti. Pokazale so se razne težave, katere je treba še načeloma urediti. Upamo pa, da bodo v kratkem premagane vse ovire in takrat se izvrši zapričeto eminentno narodno delo, ki ima ta namen, spraviti čim prej nazaj v domovino naše otroke in tudi vse naše sirote, ki bi brez naše pomoči utegnile ostati za vselej v tujini. Pri tej priliki nujno prosimo vse tiste blage rodoljube, ki so že pred več meseci prosili begunsko centralo na Dunaju, da bi jim izročili sirote iz slovenskega sirotišča na Dunaju v oskrbo ali celo v svrhu adoptacije, naj nam naznanijo ime dotične sirote, svoje ime in priimek, kakor tudi v tem pogledu pristojno sodišče.

Narodno gospodarstvo.

g Trgovske zbornice ustanovi Turčija na Dunaju, Budimpešti, Berlinu in Sofiji.
g Novo tovarno za ciklorijo na Hrvatskem namerava zgraditi v Zagrebu »Hrvatska eskomptna banka«.

g Promet s hišami in zemljišči v Zagrebu. »Novosti« poročajo, da je bilo prodanih v Zagrebu v zadnjem četrtletju nepremičnin za K 13,773.341, v celem letu 1917 za K 43,605.816 nasproti K 33,750.000 v letu 1916.

g Pomanjkanje sukanca. Na tisoče krojaških delavnic so na Dunaju zaprli, ker nimajo sukanca. Vsled tega je nad 40.000 ljudi postalo brezposelnih. Na italijanskem bojišču so dobili bogat plen na sukanca, toda tja odposlani avstrijski zastopniki niso dobili več niti ene niti, ker so že vse pospravili Nemci. Potem se pa avstrijski Nemci navdušujejo za še ožjo politično, gospodarsko in vojaško zvezo z Nemčijo.

g Ustanovitev ladjedelnice v hrvatskem primorju. Ta teden so se mudili v Zagrebu ravnatelji velikih slovanskih denarnih zavodov, in sicer: Živnostenske banke v Pragi, borzni svetnik Josip Špitalsky, dr. V. Cingrija, predsednik Jadranske banke v Trstu; dr. Kokolj, upravni svetnik Ljubljanske kreditne banke in Tomo Stipanović, ravnatelj »Banke i štedione za Primorje« na Sušaku, kjer so se dogovarjali za zagrebškimi denarnimi zavodi glede zgradbe velike ladjedelnice na hrvatskem ozemlju v bližini Reke. V kratkem se konstituirajo na novo delniško društvo, ki se bo imenovalo »Croatia«. Občni zbor se vrši v Zagrebu. Za to podjetje se pokazuje veliko zanimanje v dunajskih, budimpeštanskih in tržaških industrijskih in broderskih krogih. Podjetje je ustanovljeno kot hrvaško podjetje, katerega vodstvo in premoč bo ostala v rokah hrvaških bank.

g Jadranska banka. Povodom povišanja delniške glavnice Jadranske banke od 12,000.000 K na 20,000.000 K piše »Hrvatski Lloyd« o postanku in razvoju tega zavoda:

Jadranska banka je bila ustanovljena v drugi polovici leta 1905 z znatnim kapitalom 1,000.000 K, ki je bil ponovno zvišan in končno v letu 1917 dvignjen na 12,000.000 K. Že s tem povišanjem delniške glavnice je postala Jadranska banka najmočnejši denarni zavod v Trstu in na jugu monarhije sploh. Pred fuzijo s Hrvatsko vjeresijsko banko v Dubrovniku je osnovala Jadranska banka podružnici v Ljubljani in Opatiji, hoteč si s tem ustvariti močno oporišče v trgovini, ki se širi iz Trsta v zaledje. Fuzija s Hrvatsko vjeresijsko banko ji je prinesla podružnice v Zadru, Šibeniku, Splitu in Dubrovniku. Kmalu nato je ustanovila podružnico v Kotoru s tem, da je prevzela tamonjšno Hrvatsko štedionico ter v Metkoviću, kjer je obstojala popreje ekspozitura Hrvatske vjeresijske banke. Delavnost dalmatinskih podružnic je prav živahna ter jih čaka s splošnim razvojem Dalmacije še lepa bodočnost.

Metković in Split sta dve odvozni točki stavbnega lesa iz pravega zaledja Dalmacije, iz Bosne, ki je potom omenjenih

dveh mest zvezana s svetom. Poleg tega se izvažajo potom Šibenika v velikih količinah kalcijev karbid in celuloz, iz Metkovića pa mangan. V obeh lukah leže velika skladišča. Split s svojimi tovarnami cementa, s svojo naravno luko v Kaštelanskem zalivu, kjer nikaka pomorska sila ne more škodovati usidranim ladjam, obeča v bližnji bodočnosti velik razvoj trgovine in industrije. Zlasti bode ta razvoj pospešila železniška zveza s Hrvatsko, ki je že v delu. Jadranska banka je z delavnostjo podružnic v teh mestih, ki se po pravici imenujejo »mesta bodočnosti«, dosegla, da je trgovina v Dalmaciji pridobila trdnih tal. Zlasti je zasluga Jadranske banke, da se je trgovska zveza Dalmacije s Trstom intenzivneje razvila.

Vendar se Jadranska banka ni omejevala samo na ustanavljanje podružnic, temveč je kmalu sodelovala tudi pri osnutku raznih podjetij. Predvsem je ustanovila »Balkan« spedijsko in komisijsko delniško družbo v Trstu, koje prvotna naloga je bila, da razvije svojo delavnost zlasti na Balkanu. Osnovna glavnica podjetja je znašala 500.000 K ter se te dni poviša na 1,500.000 K. Podružnica »Balkan« v Ljubljani se je med vojno izredno razvila ter je nedavno nakupila javna skladišča bivše tvrdke Krisper & Tomažič, s čimur je svoj delokrog znatno razširila.

V Dalmaciji poleg Omiša je dala Jadranska banka zgraditi tovarno »Cement«, ki čaka na konec vojne, da pokaže svojo tehnično sposobnost v cementni industriji. V Bosni se je udeležila pri osnutku »Hrvatske centralne banke« v Sarajevu, ki je v vseh bosanskih važnejših mestih otvorila svoje podružnice. Dalje je Jadranska banka sodelovala pri fuziji manjših parobrodarskih tvrdk (Braća Rismondo, S. Topić & Co.), katere so se strnile v močno parobrodno družbo »Dalmatia«. Nedavno med svetovno vojno se ji je posrečilo združiti nekoliko posestnikov prekmorskih parobrodov v delniško družbo »Oceania«, ki bode pravkar zvišala svoj kapital od 6,000.000 K na 10,000.000 K. Dosedaj razpolaga »Oceania« s sledečimi prekmorskimi parobrodi: Sud, Radium, Mrav, Kostrema, Vladimir, Zora, Maria B. in Clis. Dalje se »Oceania« dogovarja tudi z drugimi lastniki parobrodov ter se je nadejati, da bodo imela pogačanja uspeh. Urejevanje poslov pivovarne »Adria« se uspešno nadaljuje ter je upati, da bode tudi ta družba s spremembo v upravi skoro mogla izkazati lep uspeh, čim bode zopet moglo obratovati. Zadnje delo Jadranske banke je družba z o. z. »Immobilijare« za nakup zgradb in nepremičnin v Trstu in bližnji okolici. Ustanovna glavnica znaša 1,000.000 K ter je že vsa pokrita, iz česar je mogoče razvideti povoljen znak za razvoj te vrste trgovine. Nekoliko mesecev pred vojno je ustanovila Jadranska banka podružnico na Dunaju ter s tem dopolnila svoj pri ustanovitvi zamišljen program.

Prosveta.

pr. Martin Krpan. Napisal Fr. Levstik. Podoba naslikal H. Smrekar. Izdala Nova založba. Cena 5 K. — Mnenja o Smrekarjevih risbah v tej knjigi so bila različna. Podoba Martina Krpana je imela večinoma v domišljiji Levstikovih bralcev obliko, ki naj bi bila popolnoma taka, kakor si jo je zamislil Levstik. Pri njem je Krpan deloma pravilno-satirična prikazen, deloma zgodovinska oseba. Smrekar je skušal združiti oboje; Krpana je postavil v 17. stoletje, ki mu je nudilo s pestrostjo svoje arhitekture in oprave dovolj hvalnega slikarskega gradiva. Seveda je prva misel čitatelja, ki si predstavlja Krpana nekako v sedanji narodni noši: To ni naš Krpan! Gotovo je, da bo poslej živel Krpan v domišljiji naših otrok tako, kakor ga jim je naslikar Smrekar — in ta Krpan ni zgodovinsko neresničen in ne osebno nepriključen. Otroci bodo tudi sicer te lepo opremljene knjige pristrčno veselili.

pr. Slovenska Matica razpošilja svojim članom dve knjigi, ki še nosita letnico 1914. V Zabavni knjižnici je izšla »sanjska povest« Etbina Kristana »Pertinčarjevo pomlajenje«, v Knezovi knjižnici pa Zofke Kvedrove povest »Njeno življenje«. — Zgodovina »Matic« Slovenske« je znana. Narodno-napredna večina je pred vojno prisilila katoliško misleče odbornike, da so svoja mesta odložili, kolikor so jih še imeli. Med vojsko se je pa v obeh strankah pojavljala želja, naj bi Matica ostal skupen kulturni zavod, ker so ga ustanovili in vzdrževala sredstva vsega naroda. Bivši odborniki S. L. S. so izročili sedanjemu Maticnemu odboru spomenico, v kateri žele, naj bi se volilni red Matic« tako spremenil, da bi bila vsaka stranka proporcionalno zastopana po številu svojih članov-somišljenikov. Ta želja je gotovo zelo lojalna in pravična. Na spomenico ni doslej še nobenega odgovora. Ali je to znamenje, da sedanji odbor noče sodelovanja? Naj misli kakorkoli, potrebno bi bilo, da to jasno pove. Nihče ne more odreka-

ti svobodomiselnice pravice, da se družijo v književna društva, kakor imajo to pravico tudi krščanski pisatelji. Toda vprašanje je, ali je pravično in ali bi bilo dobro, da postane ravno Matica tako svobodomiselnost književno društvo. Matica se bo morala razvijati, če hoče uspevati, v splošno-naroden kulturni zavod, ki nam je potreben in nam bo v bodoče še bolj. Sicer bo treba osnovati novo veliko Družbo, kar bi ne bilo prav lahko, če Matica sedaj odkloni sodelovanje. Vendar nočemo o tem pravič vplivati na mišljenje sedanjega odbora Matic«; naj se odloči kakorkoli, le izjavi naj se!

pr. Knjige »Slovenske Matic« za leto 1914. so izšle. Ljubljanski člani jih dobé v književnici gosp. Ivana Bonača v Šelenburgovi ulici, I. nadstropje, vhod čez dvorišče. Kdor ima še pobotnico za 1914. leto, naj jo prinese s seboj. Vsakdo lahko plača obenem udmino za nadaljnje društveno leto. Pobotnice za 1917. leto so za dosedanje gg. člane pripravljene.

pr. »Pljusak«, komedijo hrvatskega pisatelja Petra Petrovića, so predstavljali prvič v hrvatskem gledališču v Zagrebu.

Ljudska knjižnica: »Kako sem se jaz likal«, spisal Jakob Alešev. Delo izšlo v treh delih v Katoliški Bukvarni v Ljubljani; cena vsakemu lično vezanemu delu 2 K 50 vin. — Kdor se hoče tudi v sedanjem žalostnem času vsaj nekoliko razvedriti, naj kupi in čita ta Aleševcev spis. Pisatelj nam slika z nepopisno hudomušnostjo in šaljivostjo svoje življenje od prve zavesti do konca »likanja«. Življenjepis je tudi zaradi tega zanimiv, ker nam živo opisuje tedanje šolske razmere. Slovensko šolstvo nima nobenega spisa te vrste; brez dvoma smemo šteti Aleševca med najboljše in najoriginalnejše slovenske humoriste. Aleševčevi spisi so izšli v dobi narodne probuje; ker so bili popolnoma razprodani, se je priredila na večstransko željo nova izdaja.

Valentin Žun, Dohodnina. Cena knjižici je 1 K 90 vin. s poštnino vred; dobi se v Katoliški bukvarni v Ljubljani. — Do konca tega meseca je treba predložiti davčnim oblastim napoved o dohodkih za odmero davka. Pravilno napoved napraviti ni ravno lahko; pred vsem nam je treba natančno vedeti, katere izdatke lahko odbijemo od kosmatih dohodkov, da ne bomo izkazali preveč čistih dohodkov. O vseh stvarih, ki jih je treba pri napovedi dohodkov vedeti, na obširno in stvarno, a vendar lahko umljivo pouči omenjena knjižica. Več praktičnih, s številkami izpolnjenih vzorcev nam znatno olajša napravo napovedi. Knjižica nam tudi dovolj pojasni, kdaj in kako naj se pritožimo proti odmeri dohodnine. Stvarno kazalo nam omogoči, da takoj najdemo v knjižici, kar iščemo.

Išče se več

ogljarjev

proti dobremu plačilu. Natančno se pozive pri tvrdki E. Hieng, Miklošičeva cesta 18. 174

VRTNAR

ki je več sadjarstva in pridelovanja zelenjave, dobi trajno službo na graščini Impolca, pošta Radna na Dolenskem. Prošnje s prepisi spričeval naj se pošljejo na graščinsko oskrbništvu Impolca, p. Radna. 151

Trgovski sotrudnik

špecerijske in železninske ter deloma manufakturne stroke išče službe. Nastop takoj. Ponudbe pod šifro »Vesten«, poštno-ležeče, Sv. Duh-Loče (Štajersko).

Kdor namerava prodati še kaj

kostanjevega lesa

3263 naj ga takoj ponudi tvrdki J. POGAČNIK LJUBLJANA, Marije Terezije cesta 13.

24letna zanesljiva

blagajničarka

želi mesta.

Gre tudi kot prodajalka manufakturne ali špecerijske stroke. Nastop lahko takoj ali pozneje. Ponudbe pod »Zanesljiva blagajničarka šte. 166«.

ZENITNA PONUDBA.

Vdovec, 50 let star, posestnik male vile (hiše) na deželi v živahnem kraju ter nekaj vinogradov, želi znanja v svrhu ženitve z gospodično okrog 35 let ali pa vdovo brez otrok. V hiši je bila do nedolgo modna krojačnica ter manufakturna prodajalna. Gospodične ali gospe, ki bi na to reflektirale, naj z navedbo premoženja pošljejo ponudbe s sliko na upravo lista pod »Pomlad 193«. Slika se pošteno vrne. V pošte pridejo le resne ponudbe.

Krepak in močan

deček

poštenih staršev se sprejme v poduk mesarske obrti pri Karlu Kovač, mesarju v Starem trgu pri Rakeku. 171

FRANC ROPRET

kipar

TEREZIJA ROPRET, vdova ROPRET

posestnica kartonažne tovarne

poročena.

Menges

Bled

dne 21. januarja 1918.

Želi se kupiti v gotovini takoj

malo posestvo ali gradič

z 10 do 14 sobami na Kranjskem, Gospodarska poslopja v najboljšem stanju, 50 do 70 oralov zemljišča z lepimi travniki, njivami in gozdovjem v bližini župne cerkve.

Ponudbe pod šte. 195 na upravnisti »Slovenca«.

Išče se izurjen, samostojen

voditelj kinematografa

tudi invalid. Plača dobra, po dogovoru. Ponudbe na upravnisti lista do 1. februarja pod št. 165.

Zahvala.

Za dokaze iskrenega sočutja povodom nenadomestne izgube našega nepozabnega soproga, očeta in tasta

Ivana Luznika

posestnika v Poljubinu,

se tem potom vsem najiskrenejše zahvaljujemo. — Osobito izrekamo najsrčnejšo zahvalo vsem, ki so spremili dragega pokojnika na njegovi poslednji poti.

ŽALUJOČI OSTALI.

Potrim srcem naznanjamo pretužno vest, da je naš preljubljeni, nepozabni sinko in brat, gospod

Mirko Gjude

praporščak, stud. med., imejitelj zlatega in Karlovega zasluznega križca dne 11. januarja t. l. padel na tirolski fronti.

Rajnemu blag spomin! Sv. maša zadušnica se bode brala v torek, 22. januarja ob 9. uri dopoldne v frančiškanski cerkvi.

Ljubljana, dne 21. januarja 1918.

Aleksander Gjude,

oče.

Terezija Gjude,

mati.

Sandi, Milan,

brata.

Zahvala.

Vsem, ki so nam ob priliki smrti naše preljubljene mnogoletne predstojnice častite

S. Gertrude Marijane Leopoldine Hoppe

kakorkoli pokazali dobrodejno sožalje, vsem veleslavnim vodstvom in zastopstvom raznih uradov in korporacij, vsemu slavnemu občinstvu, kakor tudi vsem posameznim p. n. odličnim gospodom raznih stanov, ki so se udeležili pogreba predrage pokojnice in še posebej vsem onim, ki so za dušni blagor nezabne rajnice molili in Bogu darovali dobra dela

izrekamo tem potom najsrčnejšo dostojno zahvalo in preiskren »Bog povrni«, V Ljubljani, dne 19. prosinca 1918.

Usmiljenke Družbe

sv. Vincencija Pavlanskega.

Iščeta se gospodinjstva in kuhanja dobro vajena mlajša gospodična iz boljše hiše in za kmetijska opravila sposobna marljiva služkinja za boljšo samsko osebo. Ponudbe s prepisi spričeval na upravo »Slovenca« pod št. 145.

Zamaške

rabljene, nezdobljene, nikako umetno blago, po kg K 28—; nove, nezdobljene, nikako umetno blago, po kg K 40—; šampanjske, nezdobljene, nikako umetno blago, komad K 110, prevzajem brez prejšnjega vprašanja po povzetju
Pavl Birnbaum
Einkaufsstelle, Dunaj, II., Darwingasse 39 b. d.

Išče se za veliko podjetje zmožen

skladiščnik

Nastopi lahko takoj. Ponudbe na upravnštvo tega lista pod št. 149.

Sprejmeta se v delo 2 pridna

strojarska delavca

proti hrani, plači in stanovanju. Prednost imajo iz Goriške okolice. — Ponudbe na upravo lista pod »Strojar 170«.

Proda se hiša

na Glavnem trgu v Novem mestu. V hiši se nahaja stara gostilna in mesarija. Pripravna je tudi za vsako drugo večjo obrt. Pogoji se izvedo pri lastniku Ljudoviku Ferliču.

Kupijo se dobro ohranjene sobne preproge

Ponudbe z navedbo dolžine, barve in cene na upravo »Slovenca« pod št. 196.

Blagajničarko, kontoristinj in dve prodajalki

ki ste železninske in špecerijske stroke večji, sprejme veletrgovina. Reflektari se le na bolje moči. — Ponudbe je poslati na upravnštvo tega lista pod št. 1000-160.

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja povodom smrti našega nepozabnega očeta, gospoda

Ivana Turka

c. kr. orožniškega stražmojstra v pok.

izrekamo tem potom gosp. davčnim in rudniškim uradnikom, učiteljstvu, orožnikom, poduradnikom in drugim spremljevalcem našo najsrčnejšo zahvalo.

Idrija, dne 15. prosinca 1918.

ZALUJOČI OSTALI.

Zahvala.

Vsem, ki so našo pokojno hčerko ozir. sestro, gopodično

ANGELO GRUDEN

c. kr. učiteljico

spremili na zadnji poti, posebno prečastiti duhovščini, g. dvornemu svetniku Josipu Billek in gg. uradnikom, slavnemu učiteljstvu, gg. poduradnikom, g. nadzdravniku dr. Emil Papežu za trudapolno zdravljenje, gg. pevcem katoliške delavske družbe za gniljive žalostinke in sploh vsem onim, ki so se drage pokojnice tudi med boleznijo spominjali, izreka tem potom najtoplejšo zahvalo, s prošnjo, naj si jo ohranijo v blagem spominu.

ZALUJOČA RODBINA GRUDEN.

Neusmiljena vojna nam je ugrabila najdražje, vse! Dne 1. t. m. je padel v Črni gori najboljši soprog, najvzornejši oče, sin in brat, gospod

Leopold Marn

praporščak, nadučitelj v Grosupljem.

Pokopali so ga v Podgorici.

Najblajša duša je našla mir, a nas zapušča v nevtolažni žalosti.

V Grosupljem, 19. januarja 1918.

Pavlina Marn roj. Majer,
soproga.

Svetko, Dušan,
sinova.

Magda Marn,
mati.

Tonica Ziegler roj. Marn, Marija Marn,
sestri.

Dr. Rudolf Marn,
c. kr. fin. komisar, brat.

Zahvala.

Za obile dokaze odkritosrčnega sočutja povodom nenadomestljive izgube našega nad vse ljubljene, predobrega soproga, očeta, starega očeta, strica, gospoda

Antona Jurčec

izrekamo tem potom svojo najtoplejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo pred. gosp. mestnemu župniku in oo. kapucinom za duhovna opravila, p. gvardijanu za zadnjo tolažbo, predrag. gosp. c. kr. viš. okrajnemu zdravniku dr. Gallaschu za zdravniško pomoč, nadalje cenj. uradništvu okraj. glavarstva, sodišča in drugih uradov, učiteljstvu, požarni bramb. iz Vidma in Krškega in sploh vsem, ki so blagopokojnega spremili na njegovi zadnji poti. Prirčno se zahvaljujemo Okrajni posojilnici, ki je položila na krsto krasni venec. — Vsem in vsakemu posebej Bog plačaj!

Krško, dne 19. januarja 1918.

ZALUJOČI OSTALI.

Prodaja

se po zmernih cenah v večji množini
**ogljje, vino, sadjev mošt,
wermuth-vino in milo za
pranje** v večjih kosih pri trdki

A. KUŠLAN

Ljubljana, Karlovska cesta šte. 15. 141

Kupim vsako količino

sveže repe

Cena po dogovoru.

Jos. Oražem, zeliarna
Selo-Moste, Ljubljana.

Nikakih strganih nogavic več!

Iz 6 parov strganih nogavic dobite 4 pare celih, lepo popravljenih, proti ceni 1 K 50 vin. za par. Nosijo se lahko tudi v nizkih čevljih. V popravilo se sprejemajo vse strgane nogavice, različne kakovosti. Vljudno se prosi stopal ne odrezati, čeravno so popolnoma strgana.

Sprejemališče v Ljubljani:

TRGOVINA PRI »GORENJKI«, POGAČARJEV TRG 3.

St. 1061.

Razglas

Pri podpisnem mestnem magistratu je razporejen seznam onih poslopij, ki so v smislu § 3 zakona z dne 28. julija 1917, dež. zak. št. 40, prosta plačila kanalske pristojbine. Vsakdo ga more od 21. januarja dalje do 4. februarja 1918 med uradnimi urami vpogledati v mestni hiši (Galletova hiša, I. nadstropje, soba št. 5, nasproti posvetovalnice) ter lahko zahteva vpis svojega poslopija v ta seznam, če meni, da bi bilo njegovo poslopije v smislu § 3 cit. zak. oprostiti kanalske pristojbine; o tej zahtevi, ki jo je prijaviti najkasneje do 18. februarja 1918, razsoja v prvi stopnji občinski svet in za slučaj pritožbe v zadnji stopnji deželni odbor. Pritožbe je vložiti tekom 14 dni od dneva dostave izpodbijalne razsodbe.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 18. januarja 1918.

Vse vojaške predmete!

Za preprodajalce

priporočam po znano nizkih cenah svojo zalogo

zvezd vseh vrst
port
portepejev
med. obvez
redov
sabelj
bajonetov
mečev
kupel
pasov
čepce

rokavice
ovojañih gamaš
usnjenih gamaš
vojaškega sukna
egal. sukna
gumbov vseh vrst
in pritlikin
izgotovlj. uniform
dežnih plaščev
kožuhastih vreč
kožuhov vseh vrst

čepce
znakov
rož za čepce
ovratnikov
vseh toaletnih in
galan. erijskih
predmetov
glavnikov
krtač
mila
zobne paste

brilantne
puhra
instrumentov za
nohe
parfumov
ogledal
brivskih aparatov
potnih
necessairejev
ročnih kovčkov
velikih in malih

Splošni zavod za uniformiranje

RUDOLF BODENMULLER
Ljubljana, Stari trg 8.

3133

Praes. No. 8/1—1918.

Razpis natečaja.

Pri goriškem mestnem magistratu se imajo podeliti sledeča mesta:

- mesto tajnika in obenem voditelja uradov z začetno plačo 5250 K na leto;
- dve mesti konceptnih pristavov z začetno plačo 2800 K na leto;
- dve mesti računskih pristavov z začetno plačo 2050 na leto;
- mesto blagajničarja z začetno plačo 2800 K na leto.

Prosilci za ta mesta imajo pravico do pomaknitve v višje plačilne stopnje v štiri triletnih in po teh do pomaknitve v višji plačilni razred.

e) Dve mesti računskih vežbenikov s pripomočjo 1000 K na leto.

Za vsa mesta od a) do e) se izplača vrhu tega še:

- draginjska doklada, ki znaša za poročene 300 K na leto, za samce pa 160 K na leto, in
- vojna doklada v izmeri kakor c. kr. državnim nastavljenecem.

Za imenovanje za ta mesta se zahteva:

- dovršena visokošolska izobrazba z državnimi izpiti, ki so po državnih za-

konih potrebni za politične in sodne uradnike, ali doktorska diploma (kakor tudi pozneje politični upravni izpit);

k b) dovršena visokošolska izobrazba z državnimi izpiti, ki so po državnih zakonih potrebni za politične in sodne uradnike;

k c) dovršena srednja šola z zrelostnim izpitom, kakor tudi izpit iz državnega računarstva;

k d) dovršena srednja šola z zrelostnim izpitom in blagajničarski izpit;

k e) dovršena srednja šola z zrelostnim izpitom, pri čemur se mora prosilec zavezati, da bo napravil tekom enega leta izpit iz državnega računarstva.

Prosilci, ki morajo biti avstrijski državljani, morajo dokazati telesno sposobnost za izpolnjevanje službenih dolžnosti, popolno znanje slovenskega, nemškega in italijanskega jezika v govoru in pisavi in eventualno službeni čas, ki so ga prebili v drugih javnih službah.

Pravilno opremljene prošnje se imajo eventualno službenim potom vložiti najkasneje do 15. februarja 1918 pri mestnem magistratu v Gorici.

Mestni magistrat goriški,

dne 6. januarja 1918.

C. kr. vladni komisar:
Dandini.

Restavracija pri Maliču zopet otvorjena!